

Oporezivanje transfera profesionalnog sportaša

Vukušić, Domagoj

Professional thesis / Završni specijalistički

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:145:341885>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-05-13**

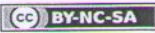
Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je SPECIJALISTIČKI (navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. Izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: DOMAGOJ VUKUŠIĆ

Matični broj studenta: 1240

OIB: 45069740505

E-mail za kontakt: domagg.vukusic@hpu.hr

Naziv studija: POSLIJE DIPLOMSKI SPECIJALISTIČKI STUDIJ RAČUNOVODSTVO, REVIZIJA I ANALIZA

Naslov rada: OPREKIZIVANJE TRANSFERA PROFESIONALNOG SPORTAŠA

Mentor/mentorica rada: izr. prof. dr. sc. Ivo Mijoč

U Osijeku, 31. 12. 2020. godine

Potpis

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
EKONOMSKI FAKULET U OSIJEKU
POSLIJEDIPLOMSKI SPECIJALISTIČKI STUDIJ RAČUNOVODSTVO,
REVIZIJA I ANALIZA

Domagoj Vukušić

OPOREZIVANJE TRANSFERA PROFESIONALNOG
SPORTAŠA

Završni rad poslijediplomskog specijalističkog studija

Osijek, 2020. godina

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
EKONOMSKI FAKULET U OSIJEKU
POSLIJEDIPLOMSKI SPECIJALISTIČKI STUDIJ RAČUNOVODSTVO,
REVIZIJA I ANALIZA

Domagoj Vukušić

OPOREZIVANJE TRANSFERA PROFESIONALNOG
SPORTAŠA

Završni rad poslijediplomskog specijalističkog studija

JMBAG: 1240

e-mail: domagoj.vukusic@hep.hr

Mentor: izv. prof. dr. sc. Ivo Mijoč

Osijek, 2020. godina

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics in Osijek

Postgraduate Specialist Study

Domagoj Vukušić

TAXATION OF PROFESSIONAL TRANSFER OF ATHLETES

Postgraduate final paper

Osijek, 2020

**O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA
I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA**

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je *specijalistički rad* isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta: Domagoj Vukušić

JMBAG: 1240

OIB: 45069740505

e-mail za kontakt: domagoj.vukusic@hep.hr

Naziv studija: POSLIJEDIPLOMSKI SPECIJALISTIČKI STUDIJ RAČUNOVODSTVO,
REVIZIJA I ANALIZA

Naslov rada: OPOREZIVANJE TRANSFERA PROFESIONALNOG SPORTAŠA

Mentor diplomskog rada: izv.prof.dr.sc. Ivo Mijoč

U Osijeku, 02.07.2020. godine

Potpis _____

SAŽETAK

Sportski transferi (prelasci sportaša iz jednog sportskog kluba u drugi sportski klub) se u dostupnoj literaturi najviše vežu za nogometne klubove i područje Europske unije gdje djeluju najsnažniji i najbogatiji nogometni klubovi svijeta. U posljednjih dvadeset i pet godina, sportski transferi su zabilježili značajnu tendenciju rasta te ukazali na snažan potencijal ne samo sportskog tržišta u općenitom kontekstu već i nogometnog tržišta, ali i brojnih drugih sportskih tržišta.

U ovom je radu bila razmatrana problematika oporezivanja transfera sportaša u Republici Hrvatskoj pri čemu je utvrđeno kako u važećim zakonodavnim propisima transferi sportaša nisu izrijekom navedeni kao oporezivi već se prema mišljenjima Porezne uprave dostupnim na njezinim službenim stranicama, transferi sportaša smatraju oporezivim primicima. Zakonodavni okvir koji kao takav uređuje oporezivanje transfera sportaša u Republici Hrvatskoj obuhvaća odredbe Zakona o porezu na dohodak, odredbe Zakona o porezu na dobit te odredbe Zakona o porezu na dodanu vrijednost.

Kada je riječ o statističkim podacima vezanim za visinu transfera sportaša u određenom vremenskom razdoblju u Republici Hrvatskoj, potrebno je istaknuti kako takovi podaci ne postoji što ukazuje na nedovoljnu orijentiranost sportske, ali i ekonomske struke ovom poreznom segmentu. Europska unija je za razliku od Republike Hrvatske, prepoznala važnost praćenja trendova kretanja transfera sportaša o čemu svjedoče i statistički podaci iskazani u dvije studije razmatrane u kontekstu izrade ovog rada.

Ključne riječi: sport, sportska djelatnost, transfer sportaša, transferna naknada, oporezivanje

SUMMARY

In the available literature, sport transfers (transfers of athletes from one sports club to another sports club) are linked for football clubs above and in the European Union, which were the brightest and richest football clubs in the world. In the last twenty-five years, sports transfers have seen a significant upward trend and have highlighted the strong potential not only of the sports market in the general context but of the football markets and many other sports markets.

In this paper, the issue of taxation of transfers of athletes in the Republic of Croatia was considered, and it was determined that in the current legislation the transfers of athletes were not explicitly mentioned as taxable but, according to the Tax Administration, available on the official website, transfers of athletes can be taxed. The legislative framework that is such a way of taxing the transfer of athletes in the Republic of Croatia included the provision of the Income Tax Act, the provision of the Law on Income Tax and the provision of the Value Added Tax Act.

When it comes to statistics related to the amount of transfers of athletes over a certain period of time in the Republic of Croatia, it should be emphasized that such data do not exist, which shows that the orientation of the sports and economic profession in this tax segment is insufficient. The European Union, unlike the Republic of Croatia, recognized the importance of monitoring trends in the transfer of athletes, as evidenced by the statistical data presented in two studies considered in the context of this paper.

Key words: sport, sporting activity, transfer of athletes, transfer fee, taxation

Sadržaj

SAŽETAK	
SUMMARY	
1. UVOD.....	1
1.1. Cilj rada	1
1.2. Hipoteza rada	1
1.3. Metode rada.....	2
1.4. Struktura rada	3
2. VAŽNOST SPORTA U SUVREMENOM DRUŠTVU	5
2.1. Pojam sporta.....	5
2.2. Načela na kojima se zasniva sport u Republici Hrvatskoj	6
2.3. SWOT analiza sustava sporta u Republici Hrvatskoj	11
3. SPORTSKA DJELATNOST U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	17
3.1. Povijest sportskog prava	17
3.2. Sustav sporta i sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj	19
3.3. Sportska društva u Republici Hrvatskoj	25
3.4. Financiranje sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj i obveza financijskog izvještavanja	27
4. ORGANIZACIJA I UPRAVLJANJE SPORTOM U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	33
4.1. Piramidalno ustrojstvo sporta	33
4.2. Nacionalna klasifikacija sporta.....	36
5. FISKALNI OKVIR PRIMJENJIV NA FIZIČKE I PRAVNE OSOBE U SUSTAVU SPORTA	
39	
5.1. Djelatnost slobodnih zanimanja	39
5.2. Oporezivanje dohotka fizičkih osoba u sustavu sporta	41
5.3. Oporezivanje sportske djelatnosti porezom na dobit	43

5.4.	Oporezivanje sportske djelatnosti porezom na dodanu vrijednost	45
5.5.	Neoporezive naknade sportašima	46
6.	TRANSFERI SPORTAŠA	48
6.1.	Pojmovno definiranje transfera sportaša	48
6.1.1.	Povijesni aspekt transfera sportaša	48
6.1.2.	Pojam transfera	50
6.1.3.	Transferna naknada	52
6.2.	Tansferi sportaša u Republici Hrvatskoj	53
6.3.	Transferi sportaša u Europskoj uniji	56
7.	ZAKLJUČAK	59
	LITERATURA	62
	POPIS SHEMA	65
	POPIS TABLICA	66
	POPIS GRAFIKONA	67

1. UVOD

Oporezivanje transfera sportaša izaziva brojna pitanja s poreznog aspekta poglavito kada je riječ o nogometnim transferima budući da se radi o pozamašnim financijskim sredstvima kao rezultatima transfera profesionalnih sportaša. Upravo su transferi sportaša bili predmetom brojnih rasprava koje su imale i sudski epilog u posljednjih nekoliko godina. Stav poreznih stručnjaka kazuje kako ne samo sportaši već i klubovi koji ostvaruju prihode s osnove transfera igrača trebaju biti obuhvaćeni sustavom oporezivanja budući da oni transferima sportaša ostvaruju značajne financijske korisnosti. Ključnu ulogu u oporezivanju transfera sportaša treba imati upravo Porezna uprava kao krovna porezna institucija u Republici Hrvatskoj.

1.1. Cilj rada

Višestruki su ciljevi izrade ovog završnog rada. Prvenstveno, ovaj rad za cilj ima objedinjavanje i sažimanje dostupne literature iz problematike oporezivanja transfera profesionalnih sportaša u Republici Hrvatskoj kao preduvjeta za iznošenje zaključnih stavova proizašlih iz izrade ovog završnog rada. Nadalje, objedinjavanje i sažimanje dostupne literature vezane za problematiku oporezivanja transfera sportaša u Republici Hrvatskoj u funkciji je prikupljanja i prezentiranja dostupne literature vezane za samu problematiku te njezino prikazivanje u obliku preglednog rada. Ovaj rad za cilj ima i utvrđivanje važnosti oporezivanja transfera profesionalnih sportaša kao i utvrđivanje efikasnosti samog zakonodavnog sustava kada je riječ o oporezivanju sportskih transfera. I naposljetku, ovaj je rad u funkciji zaokruživanja cjelokupnog obrazovnog procesa ove razine obrazovanja.

1.2. Hipoteza rada

Sportska aktivnost predstavlja jednu od izuzetno značajnih ljudskih aktivnosti neovisno bave li se ljudi njome na profesionalnoj ili rekreativnoj razini. Bavljenje sportskom aktivnosti na profesionalnoj razini ulazi u domenu gospodarske aktivnosti koja je pak obuhvaćena određenim fiskalnim okvirom kojim je osigurano prikupljanje financijskih sredstava namijenjenih financiranju brojnih javnih potreba. Shodno tome, postavljaju se slijedeća istraživačka pitanja:

1. Istraživačko pitanje:

- Prepoznaje li hrvatski porezni sustav važnost oporezivanja aktivnosti profesionalnih sportaša?

2. Istraživačko pitanje:

- Jesu li postojećim zakonodavnim sustavom u Republici Hrvatskoj stvoreni preduvjeti za prepoznavanje i sprječavanje potencijalnih opasnosti proizašlih iz aktivnosti profesionalnih sportaša, poglavito kada je riječ o potencijalnoj utaji poreza od ostvarivanja plaće s osnove bavljenja sportskom aktivnosti ili od utaje poreza od primjerice transfera profesionalnih sportaša?

3. Istraživačko pitanje:

- Koliko je efikasan hrvatski zakonodavni sustav u oporezivanju aktivnosti profesionalnih sportaša?

Temeljem prethodno definiranih istraživačkih pitanja, postavljaju se slijedeće hipoteze rada:

- Hipoteza 1. – Hrvatski zakonodavni sustav je prepoznao važnost oporezivanja aktivnosti profesionalnih sportaša.
- Hipoteza 2. – Hrvatskim zakonodavnim sustavom su stvoreni preduvjeti za prepoznavanje i sprječavanje potencijalnih opasnosti proizašlih iz aktivnosti profesionalnih sportaša.
- Hipoteza 3. – Hrvatski porezni sustav efikasan je u oporezivanju transfera profesionalnih sportaša.

1.3. Metode rada

U izradi ovog završnog rada, korištene su metode analize, metode sinteze, induktivna metoda, deduktivna metoda te metoda generalizacije. Zelenika (2000) induktivnu metodu definira kao sistematsku i dosljednu primjenu induktivnog načina razmišljanja u kojemu se temeljem pojedinačnih činjenica dolazi do zaključaka o općem sudu dok deduktivnu metodu definira kao sustavnu i dosljednu primjenu deduktivnog načina razmišljanja u kojemu se iz općih stavova izvode pojedinačni stavovi.

Uz induktivnu i deduktivnu metodu, u izradi rada su korištene i metoda analize i metoda sinteze. Metoda analize također je definirana od strane Zelenika (2000) sukladno kojem ona predstavlja postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem raščlanjivanja složenih misaonih tvorevina na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente izučavanja svakog dijela za sebe i u odnosu na druge. Nadalje, Zelenika (2000) metodu sinteze definira kao postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem spajanja jednostavnih misaonih tvorevina u složene te složenih u još složenije povezujući pri tome izdvojene elemente, pojave i procese u jedinstvenu cjelinu u kojoj su njezini sastavni dijelovi međusobno povezani.

Obrada same teme završnog rada temeljena je na sekundarnim istraživanjima literature koja je obrađivala predmetnu problematiku – knjigama, važećim zakonodavnim propisima, stručnim časopisima te relevantnim Internet izvorima.

1.4. Struktura rada

Problematika oporezivanja transfera profesionalnog sportaša će se razmatrati u okviru ovog završnog rada i to kroz sedam poglavlja. U uvodnom poglavlju će biti definirani ciljevi izrade završnog rada, hipoteze i istraživačka pitanja završnog rada, metode korištene u izradi rada te struktura rada. U drugom poglavlju će biti razmatrana važnost sporta u suvremenom društvu, a u okviru čega će biti dana definicija sporta. Obraditi će se načela na kojima se zasniva sport u Republici Hrvatskoj te će biti iznesena SWOT analiza hrvatskog sporta. U trećem poglavlju razmatrati će se sportska djelatnost u Republici Hrvatskoj pri čemu će fokus biti stavljen na povijest sportskog prava, sustav sporta i sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj, sportska društva u Republici Hrvatskoj kao i na financiranje sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj te obvezu financijskog izvještavanja.

Organizacija i upravljanje sportom u Republici Hrvatskoj razmatrati će se u četvrtom poglavlju rada pri čemu će biti obrađen piramidalni ustroj sportskog sustava u Republici Hrvatskoj te će naglasak biti stavljen na nacionalnu klasificiranost sustava sporta. U petom poglavlju fokus će biti stavljen na fiskalni okvir primjenjiv na fizičke i pravne osobe u sustavu sporta pri čemu će prvenstveno biti definirana djelatnost slobodnih zanimanja i razmatrano oporezivanje dohotka fizičkih osoba, oporezivanje sportske djelatnosti porezom na dobiti, oporezivanje sportske

djelatnosti porezom na dodanu vrijednost. Ujedno će biti razmatrane i neoporezive naknade sportaša.

O transferima sportaša biti će govora u šestom poglavlju rada pri čemu će transferi sportaša biti razmatrani u općenitom kontekstu, a naglasak stavljen na oporezivanje transfera profesionalnih sportaša u tuzemstvu i inozemstvu kao i na oporezivanje transfera sportskih klubova. U okviru ovog poglavlja biti će govora i o transferima sportaša u Europskoj uniji. U sedmom poglavlju se iznose zaključci rada.

2. VAŽNOST SPORTA U SUVREMENOM DRUŠTVU

Sport ima izuzetno značajnu funkciju u razvoju suvremenog društva. Za razliku od drugih odrednica društva, sport ne poznaje kulturne niti društveno – ekonomske barijere što ga čini jedinstvenim. Zahvaljujući svojoj jedinstvenosti, sport pridonosi promoviranju socijalne uključenosti kroz zabavu i zajedništvo ljudi različitog spola, dobi, nacionalnosti i kulture. Sport kao takav bitno pridonosi snažnijem integriranju različitih marginaliziranih skupina, obogaćujući na taj način društvo u cjelini.

2.1. Pojam sporta

Sport kao važna društvena odrednica nije pojava novog doba već postoji od kada je svijeta i vijeka. Prema Komisiji Europske unije (2006), sport predstavlja sve veći društveni i ekonomski fenomen koji znatno pridonosi strateškim ciljevima solidarnosti i blagostanja Europske unije. Milanović i dr. (2016) naglašavaju kako su sport i sportski rezultati istovremeno i odraz društva i čimbenik kvalitete sudionika te njihovog društvenog i materijalnog okruženja navodeći pri tome kako se u sportu kao sastavnom i neodvojivom dijelu suvremenog društva često preslikavaju problemi koji prate društvo u cjelini pri čemu se upravo brojni negativni društveni fenomeni ispoljavaju na sportskim terenima.

Nadalje, Milanović (2010) sport definira kao različite i natjecateljski usmjerene motoričke aktivnosti varijabilnog i dinamičkog karaktera koje djeci, mladima i odraslima omogućavaju zadovoljenje potreba za kretanjem i igrom, razvojem sposobnosti, osobina i sportskih znanja, očuvanje i unaprjeđenje zdravlja kao i sportsko izražavanje i stvaralaštvo koje se očituje u postizanju sportskih rezultata na različitim natjecateljskim razinama. Brkljača (2007) sport razmatra kao kolijevku moralnih vrijednosti navodeći općeprihvaćeno shvaćanje prema kojem nas sport uči temeljnim ljudskim vrijednostima te sadržaju tih vrijednosti.

Prema Brkljači (2007) sport mora postati plemenito nadmetanje koje nije usmjereno protiv drugog sportaša već predstavlja borbu s vlastitom prirodom kako bi pojedinac ovladao prirodnim silama te ih koristio za usavršavanje svojih motoričkih sposobnosti. Bavljenje sportom privlačno je svim dobnim skupinama. Prema Bijeloj knjizi o sportu (2006), sport pridonosi stvaranju važnih društvenih vrijednosti koje se odnose na:

- kolektivni duh,
- solidarnost,
- toleranciju i poštenu igru kao i
- osobni razvoj i ispunjenje pojedinca.

Bavljenje sportskom aktivnosti svakog pojedinca klasificira kao aktivnog građanina svoje zemlje, ali i Europske unije. Svakako je važno istaknuti brojne probleme i izazove s kojima se susreće sport u suvremenom dobu, a koji uvelike bacaju sjenu na brojne korisnosti sporta kako za samog pojedinca tako i za društvo u cjelini. Bijela knjiga o sportu (2006) navodi slijedeće izazove s kojima se suočava sport u cjelini: komercijalni pritisak, iskorištavanje mladih igrača, rasizam, nasilje, korupcija i pranje novca. Ovi problemi su u sportu izraženi kako na nacionalnoj razini tako i na europskoj razini.

2.2. Načela na kojima se zasniva sport u Republici Hrvatskoj

Sport zauzima izuzetno značajno mjesto u razvoju svakog društva, pa tako i hrvatskog društva. Andrijašević i dr. (2011) navode slijedeća načela na kojima se zasniva sport u Republici Hrvatskoj:

- tradicija sporta,
- sportska autonomija,
- odgojna i obrazovna dimenziji sporta,
- očuvanje i unaprjeđenje zdravlja svakog pojedinca,
- sport i sportski rezultati kao sredstvo promocije određene zemlje,
- doprinos sporta izgradnji boljeg društva,
- alat u borbi protiv nasilja, rasizma, diskriminacije i netolerancije
- doprinos sporta društvenoj integraciji i izgradnji društva jednakih mogućnosti,
- gospodarstvo i financijska dimenzija sporta.

Prethodno navedena načela na kojima se zasniva sport u Republici Hrvatskoj, odnose se na sve oblike bavljenja sportom, ali i fizičke aktivnosti. Svi dionici sporta u Republici Hrvatskoj kao takvi moraju se pridržavati prethodno navedenih načela sporta. Sinergijsko djelovanje svih sudionika sporta u funkciji je promicanja ideje Olimpijskog pokreta koja ima određene ciljeve usmjerene

društvenim ciljevima koji su usmjereni izgradnji boljeg društva. Riječ je o slijedećim ciljevima (Olimpijska povelja, 2015):

- poticanje i podrška unaprjeđenja etike i dobrog upravljanja u sportu i odgoja mladeži putem sporta,
- posvećivanje napora u prevladavanju duha *fair play-a* u sportu,
- suradnja s kompetentnim javnim ili privatnim organizacijama i vlastima u nastojanju stavljanja sporta u službu čovječanstva što je u funkciji promicanja mira,
- poduzimanje mjera za jačanje jedinstva,
- zaštita samostalnosti i očuvanje neovisnosti olimpijskog pokreta,
- djelovanje protiv svakog oblika diskriminacije koja utječe na olimpijski sport,
- poticanje i podržavanje napredovanja žena u sportu na svim razinama i u svim strukturama radi primjene načela jednakosti muškaraca i žena,
- vođenje borbe protiv dopinga u sportu,
- poticanje i podržavanje mjera koje se odnose na medicinsku skrb i zdravlje sportaša,
- suprotstavljanje svakoj političkoj ili komercijalnoj zloupotrebi sporta i sportaša,
- poticanje i podržavanje razvoja sporta za sve kao i
- poticanje i podržavanje inicijative koje povezuje sport s kulturom i obrazovanjem.

Tradicija sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj ne samo da je duga već je i iznimno bogata. Više od dva stoljeća sport je djelom tradicije cjelokupnog hrvatskog društva pri čemu Andrijašević i dr. (2011) napominju kako hrvatsko društvo očekuje nastavak tradicije ostvarivanja vrhunskih sportskih rezultata, ali i adekvatne državne skrbi o uvjetima koji će omogućiti nesmetan razvoj sporta. Govoreći o sportu u Republici Hrvatskoj, potrebno je reći kako se isti temelji na načelu autonomnosti. No, pitanje je koliko je sport u Republici Hrvatskoj uistinu autonoman tj. koliko se političke i druge elite miješaju u sport, pitanja vezana za donošenja odluka o izboru sportaša, pitanja vezana za financiranje sporta i sportskih događanja, ali i donošenja pravila koja su od krucijalne važnosti za bavljenje sportskom aktivnosti.

Upravo Andrijašević i dr. (2011) navode kako se pitanje autonomije sporta odnosi na neovisnost sporta o političkim utjecajima, financijsku samostalnost sporta, samostalnost sporta da uređuju sva važna pitanja koja su od krucijalnog značenja za organiziranje cjelokupnog sustava sporta.

Autonomija sporta odnosi se i na odgovarajuću i pravovremenu interpretaciju relevantnih zakonodavnih propisa iz područja sporta. Sve prethodno navedeno, u funkciji je jačanja kredibiliteta i legitimnosti sporta u Republici Hrvatskoj.

Društvena uloga sporta očituje se kroz obrazovnu i odgojnu dimenziju sporta. Obrazovna i odgojna dimenzija sporta poglavito dolazi do izražaja u odgoju djece i mladih. Razmatrajući brojne aspekte obrazovne i odgojne dimenzije sporta, definirane od strane brojnih stručnjaka, Binder (u Milanović i dr., 2016), definira osnovne odgojne ciljeve obrazovanja i odgoja pomoću sporta:

- oplemenjivanje ljudskih života tjelesnim vježbanjem i sportom koji stopljeni s kulturom predstavljaju cjeloživotno iskustvo,
- razvoj svijesti o ljudskoj solidarnosti, toleranciji i uzajamnom poštovanju koje je povezano s *fair play-om*,
- poticanje mira, međusobnog razumijevanja, poštivanja različitih kultura, zaštite okoliša i temeljnih ljudskih vrijednosti i prava sukladno dosezima pojedinih nacija i kultura,
- poticanje na izvrsnost i visoke dosege u skladu s temeljnim olimpijskim idejama i
- razvoj svijesti o kontinuitetu ljudske civilizacije učenjem o antičkoj i modernoj povijesti sporta i olimpijskog pokreta.

Važno je naglasiti kako bavljenje sportom kod djece i mladih bitno pridonosi ne samo zadovoljenju njihovih bioloških potreba već i izgradnji njih samih kao odgovornih, mladih pojedinaca svjesnih svoje uloge u suvremenom društvu. Andrijašević i dr. (2011) ističu kako sport znatno utječe na poželjan psihosomatski razvoj djece i mladih, ali i na unaprjeđenje i očuvanje njihovog zdravstvenog stanja. Bavljenje sportskom aktivnosti bitno pridonosi povećanju kvalitete života. Što ranije uključivanje djeteta u razne sportske aktivnosti, u funkciji je prevencije različitih oblika devijantnog ponašanja koja su u sve većoj mjeri izražena kod populacije djece i mladih. Upravo bavljenje sportskom aktivnosti uvelike štiti djecu od negativnih utjecaja okoline, a ujedno pridonosi izgradnji njihovog samopouzdanja.

Društvena dimenzija sporta se prema Komisiji Europskih zajednica (2006) očituje u:

- jačanju javnog zdravstva kroz tjelesnu aktivnost,
- jačanju uloge sporta u obrazovanju i izobrazbi,
- jačanju društvene kohezije te

- sprječavanju i borbi protiv rasizma i nasilja.

Bavljenje sportskom aktivnosti ima izuzetno značajnu ulogu u očuvanju zdravlja svakog pojedinca. Ono djecu od najranije životne dobi uči voditi računa o njihovom zdravlju. Bavljenje sportom ne samo da je u funkciji zdravlja svakog pojedinca već predstavlja i snažan marketinški alat koji brojne suvremene države koriste u promicanju zdravih životnih navika, ali i prevenciji zdravstvene zaštite. Prethodno navedeno poglavito do izražaja dolazi danas kada broj pojedinaca s prekomjernom tjelesnom težinom i s njom povezanim bolestima bilježi izuzetno značajnu tendenciju rasta. Zahvaljujući potencijalu kojeg sporta ima, on se koristi kao sredstvo poticanja zdravstveno – preventivne zaštite.

Zahvaljujući brojnim sportskim rezultatima, potencijal sporta u promociji određene zemlje izuzetno je značajan. Upravo Republika Hrvatska zahvaljujući brojnim sportskim rezultatima uvelike može svoju pozicioniranost na turističkoj i sportskoj karti svijeta, temeljiti na istima. Zahvaljujući brojnim sportskim rezultatima i vrhunskim sportašima, veliki broj turista dolazi posjetiti upravo Republiku Hrvatsku što se pozitivno odražava na gospodarske rezultate Republike Hrvatske. Jednako tako, sportski uspjesi pridonose i privlačenju novih investitora. Brojni autori naglašavaju kako su sport i turizam globalne, međusobno zavisne društvene pojave koje su dijelom globalne kulture.

Petrović i dr. (2017) turizam i sport promatraju kao komplementarne dijelove industrije slobodnog vremena. Sam korelacijski odnos turizma i sporta, moguće je prikazati slijedećim shematskim prikazom.

Shema 1. Korelacijski odnos sporta i turizma

Izvor: Hinch, T., Higham, J. (2004). Sport Tourism Development. Clevedon: Cromwell Press, str. 18.

Iz prikazanog shematskog prikaza, evidentna je zavisnost sporta i turizma pri čemu je potrebno reći kako sport obuhvaća turističke aktivnosti dok se turizam nekim svojim dijelovima zasniva na sportu i rekreaciji. Jačanju sinergijskog odnosa sporta i turizma uvelike je pridonijela sama dostupnost turističkih aktivnosti širokom krugu ljudi. Andrijašević i dr. (2011) ipak napominju kako se učinci vrhunskih sportskih rezultata ne mogu kvantificirati, ali osjećaj ponosa i pozitivne emocije proizašao iz vrhunskih sportskih rezultata i te kako je stvaran.

Sport ima izuzetno značajnu ulogu i u borbi protiv nasilja, rasizma, diskriminacije i netolerancije koji predstavljaju ozbiljne probleme suvremenog društva. Primjeri nasilja u sportu su brojni i uistinu česti. Među inima je svakako potrebno istaknuti svađanja sa sucima, igračima, uvrede upućene igračima i sucima, suparničko nasilje među navijačkim skupinama, seksualno zlostavljanje poglavito sportašica, ali i sportaša i dr. Kao određeni oblik nasilja koji se obično povezuje sa sportom i navijačima, potrebno je navesti huliganstvo. Bodin i dr. (2007) ističu kako huliganstvo poglavito do izražaja dolazi u nogometu.

Prema Mendeš i Berčić (2015) nasilje kojem su izloženi mladi sportaši ili koje oni stvaraju, nema izvor samo u obilježjima igre nego proizlazi i iz potrebe očuvanja društvenog položaja. Upravo pozicioniranost sportaša u društvu potiču sportaše na nasilno ponašanje. Nasilju u sportu poglavito su izložena djeca i mladi. Pri tome je potrebno navesti slijedeće pojavne oblike nasilja u sportu nad djecom i mladima (Mendeš i Berčić, 2015):

- ponižavanja temeljena na spolu, obliku tijela ili izvedbi,
- neprimjereni pritisak na mlade sportaše kako bi bila postignuta visoka izvedba,
- spolna ili rodna diskriminacije kao preduvjet odabira tima ili raznih privilegija,
- fizički štetne ili seksualno ponižavajuće inicijacije i rituali,
- neadekvatna prehrana i režimi mršavljenja koji dovode do poremećaja hranjenja kao što je to primjerice anoreksija,
- premlaćivanje i drugi oblici tjelesnog kažnjavanja kao poticaj poboljšanja performansi,
- ozljede nastale prisilnim preuzimanjem rizika u ekstremnom okruženju,
- korištenje dopinga ili uporaba tvari koje poboljšavaju učinkovitost,
- pritisak vršnjaka na konzumaciju alkohola ili drugih opijata koje stvaraju ovisnost,
- prisiljavanje mladih sportaša na igranje pod ozljedama,
- korištenje tjelesnog vježbanja kao kazne kao i
- uskraćivanje dovoljno odmora i brige.

O važnosti problematike nasilja u sportu svjedoče i brojna provedena istraživanja kako na nacionalnoj razini tako i na međunarodnoj razini.

2.3. SWOT analiza sustava sporta u Republici Hrvatskoj

Obzirom kako sport predstavlja važnu društvenu odrednicu svake Europske zemlje, u kontekstu ovog poglavlja rada, razmatrane su snage i slabosti te prilike i prijetnje sustava sporta u Republici Hrvatskoj. Snage i slabosti te prilike i prijetnje sustava sporta u Republici Hrvatskoj detektirane su Nacionalnim programom sporta za razdoblje od 2019. do 2026. godine te je njihov prikaz dan Tablicom 1. Potrebno je reći kako je analiza snaga i slabosti te prilika i prijetnji izrađena temeljem nekoliko prethodno provedenih kvalitativnih i kvantitativnih istraživanja. Prethodno navedena

istraživanja su omogućila razmatranje snaga i slabosti te prilika i prijetnji u tri pojavnosti oblika sporta: natjecateljskom sportu, sportu u sustavu obrazovanja te sportskoj rekreaciji.

Tablica 1. SWOT analiza sustava sporta u Republici Hrvatskoj

UNUTARNJI ČIMBENICI	
SNAGA (+)	SLABOSTI (–)
• Tradicija razvoja brojnih športova • Kontinuirano postizanje vrhunskih športskih rezultata • Vrhunski športaši kao promotori RH • Sustav natjecanja za sve uzraste u velikom broju športova u sustavu obrazovanja • Financiranje krovnih športskih udruženja kroz državni proračun Republike Hrvatske • Temeljno financiranje velikog broja športova kroz državni proračun Republike Hrvatske • Financiranje velikog broja udruga kroz proračune jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave • Pomak u izgrađenosti školskih športskih dvorana u proteklom razdoblju • Trend povećanja obrazovanja stručnog kadra u području zdravstveno usmjerenog tjelesnog vježbanja • Sustav kategorizacije športaša i stipendiranje na državnoj razini • Sustav državnih nagrada i trajnih novčanih naknada • Osnovano samostalno tijelo državne uprave nadležno za skrb o športu i razvoj sustava športa u Republici Hrvatskoj – Središnji državni ured za šport • Kvalitetan trenerski kadar za vrhunski šport • Znanstveno istraživački rad i stručni rad u području športa	• Nedovoljno jasno definirane uloge i zadaće pojedinih dionika u sustavu športa • Nepostojanje Nacionalnog informacijskog sustava u športu s pripadajućim registrima i mrežom športskih građevina • Nepostojanje zakonske obveze i standardizirane forme planiranja, praćenja i izvještavanja javnih potreba u športu • Trend povećavanja administriranja u sustavu športa • Nerazvijena kultura volontiranja • Neprovedivost pojedinih odredbi postojećeg Zakona o sportu • Nedovoljna uključenost žena na svim razinama • Nepostojanje kategorizacije i financiranje športova na temelju jasnih i kvantificiranih kriterija • Nedovoljno definirana namjena javnih potreba u športu • Nedovoljna kontrola nad korištenjem proračunskih sredstava za financiranje športa te neusklađenost sustava financiranja • Nepostojanje koordinacije izdvajanja za šport između različitih resora • Neravnomjerno izdvajanje sredstava po jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave • Nedovoljne stimulativne porezne olakšice za ulaganje gospodarstva u šport te postojanje raznih parafiskalnih nameta koji odvrćaju ulaganja u šport • Nepostojanje zakonske mogućnosti obavljanja športske djelatnosti putem obrta • Nedovoljna i/ili neravnomjerna izgrađenost športske infrastrukture • Neravnomjerna opremljenost školskih športskih dvorana i ostalih športskih dvorana • Nedovoljna prilagođenost objekata osobama s invaliditetom • Neusklađenost obrazovnog i športskog sustava • Nedovoljna skrb o dual karijeri športaša • Nedovoljno učinkovit sustav zdravstvene zaštite športaša

	• Nedefiniran radnopravni status profesionalnih športaša i trenera • Nerazmjjer između postojećih obrazovnih programa i stvarnih kadrovskih potreba u športu • Nedovoljan broj sati tjelesne i zdravstvene kulture u sustavu obrazovanja • Nedostatak ulaganja u utilitarne aktivnosti • Nedovoljna promocija zdravstveno usmjerenog tjelesnog vježbanja • Nedostatna financijska ulaganja u zdravstveno usmjereno tjelesno vježbanje • Nedovoljan broj planskih dokumenata na lokalnoj razini • Sustav selekcije u športu kao ograničavajući faktor zadržavanja većeg broja djece u športu • Nedovoljno razvijeni apsorpcijski kapaciteti (ljudski potencijali, projekti) za privlačenje sredstava iz fondova EU • Nedovoljna osviještenost o problemu nasilja u športu
VANJSKI ČIMBENICI	
PRILIKE (+)	PRIJETNJE (–)
• Financiranje športa putem EU fondova • Privlačenje potencijalnih ulagača u šport poreznim olakšicama • Izdvajanje financijskih sredstava javnih poduzeća i drugih resora za šport • Bolja iskoristivost školske športske infrastrukture za izvanškolske športske aktivnosti • Sustav školovanja stručnih kadrova • Sustav nastave tjelesne i zdravstvene kulture i izvannastavnih školskih športskih aktivnosti • Pozitivan utjecaj zdravstveno usmjerenog tjelesnog vježbanja na zdravlje • Povezivanje turističkih i športskih sadržaja • Preporuke Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) o važnosti športa i tjelesne aktivnosti • Povoljna geostrateška lokacija i klimatski uvjeti za cjelogodišnje športske aktivnosti na otvorenom • Marketinška iskoristivost bogate športske baštine i športaša koji kontinuirano postižu vrhunske športske rezultate • Informatizacija sustava športa • Suradnja s Ministarstvom obrane i Ministarstvom unutarnjih poslova	• Neprilagođenost zakonodavnog okvira (športskog, poreznog, radnog, školskog, gospodarskog i dr.) za potrebe razvoja športa • Loša ekonomska situacija • Neprepoznavanje športa kao važne društvene pojave te njegove ekonomske, socijalne, odgojne i zdravstvene uloge • Nedovoljno razvijena svijest o važnosti bavljenja športom i očuvanje zdravlja • Otpor dionika prema reformi sustava športa i tjelesnog vježbanja • Neuvažavanje kompetencija i mišljenja stručnjaka iz područja športa • Loša demografska kretanja

Izvor: Vlada Republike Hrvatske (2019). Nacionalni program sporta 2019. – 2026. Dostupno na: <http://www.hasm.hr/wp-content/uploads/2019/07/Nacionalni-program-sporta-2019.-2026..pdf>.

Pristupljeno 13. veljače 2020.

Prema detektiranim snagama i slabostima, prilikama i prijetnjama sporta u Republici Hrvatskoj, moguće je uočiti kako su slabosti hrvatskog sustava sporta daleko izraženije doli snaga i potencijalnih prilika hrvatskog sporta. Analizirajući slabosti sustava sporta u Republici Hrvatskoj, fokus je potrebno staviti na financiranje sportske djelatnosti. Pri tome je potrebno istaknuti kako postojeći hrvatski sustav sporta nema zakonski definirane i standardizirane forme planiranja, praćenja i izvještavanja javnih potreba u sportu što potencijalno proizlazi iz nedovoljno definiranih namjena javnih potreba u sportu, a što za posljedicu ima i nedovoljno kontroliranje korištenja proračunskih sredstava namijenjenih financiranju sporta te neusklađenost samog sustava financiranja.

Razmotri li se problematika financiranja sporta u Republici Hrvatskoj, svakako je važno ukazati na neravnomjerno financiranje sporta od strane jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave što je posljedica različitog stupnja razvitka jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave. Jednako tako, sustav sporta Republike Hrvatske u nedovoljnoj mjeri koristi bespovratna financijska sredstva Europske unije, a kojima bi bitno mogao podići kvalitetu obavljanja sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj. Prethodno navedeno, posljedica je nedovoljne infrastrukture za povlačenje financijskih sredstava.

Među slabostima hrvatskog sustava sporta svakako je potrebno spomenuti nedovoljno provođenje važećih zakonodavnih propisa, ali i nemogućnost provođenja određenih akata. Nadalje, što se tiče postojeće sportske infrastrukture, ona nije u dovoljnoj mjeri izgrađena. Svakako je važno istaknuti i neravnomjernost postojeće sportske infrastrukture. Investitori u sportsku infrastrukturu su nedovoljno poticani za daljnja ulaganja, poglavito kada je riječ o poreznim olakšicama i raznim parafiskalnim nametima. Postojeća školska sportska infrastruktura zastarjela je, a ujedno je i neravnomjerno izgrađena. Ovdje je svakako potrebno navesti kako još uvijek ima školskih ustanova koje u današnjem dobu nemaju adekvatne sportske objekte, opremljene za bavljenje sportskom aktivnosti ne samo zdrave djece već i one s posebnim potrebama.

Uvažavajući vrhunske sportske rezultate hrvatskih sportaša, sport se ipak u nedovoljnoj mjeri koristi u funkciji promocije Republike Hrvatske, ali i zdravlja cjelokupnog stanovništva Republike Hrvatske. Razmatrajući detektirane prijetnje hrvatskog sustava sporta, svakako je važno istaknuti neprilagođenost zakonodavnog okvira razvoju hrvatskog sporta što uvelike koči daljnji razvoj hrvatskog sporta jednako kao i neprepoznavanje sporta kao važne društvene odrednice kao i

njegovih uloga u cjelokupnom razvoju društva. Upravo prethodno navedeno, vodi nedovoljno razvijenoj svijesti o sportu kao instrumentu očuvanja zdravlja, ali i izgradnje pojedinca. Loša demografska i ekonomska kretanja s kojima se hrvatski sport suočava već godinama, potencijalno ugrožavaju hrvatski sustav sporta.

No, unatoč prethodno navedenim slabostima i prijetnjama hrvatskog sustava sporta, tradicija razvoja brojnih sportova ključna je snaga hrvatskog sustava sporta detektirana i od strane Nacionalnog programa sporta 2019. – 2026. Tradiciji razvoja brojnih sportova bitno pridonose i vrhunski rezultati hrvatskih sportaša koji se moguće je reći kontinuirano nižu, što pozicionira Republiku Hrvatsku kao sportsku velesilu dokazujući pri tome kako vrhunska sportska infrastruktura nije jamstvo ostvarenja vrhunskih sportskih rezultata. Upravo su vrhunski sportski rezultati kako timski tako i individualni jednako kao i hrvatski sportaši ključni promotori Republike Hrvatske u svijetu.

Među snagama hrvatskog sustava sporta, svakako je potrebno istaknuti postojeći sustav kategorizacije sportaša kao i sustav državnih nagrada i trajnih novčanih nagrada. Financiranje sustava sporta kroz različite razine (državni proračun, županijski proračun te gradski i općinski proračun) ističe se kao snaga hrvatskog sustava sporta. No, svakako je važno ukazati na nedostatnost financijskih sredstava koja se ulažu u hrvatski sustav sporta kroz različite razine. Prepoznavanje važnosti obrazovanja u sustavu sporta pridonijelo je povećanju broja stručnog kadra u sustavu sporta Republike Hrvatske.

Kako bi puni potencijal hrvatskog sporta bio u funkciji iskorištavanja, potrebna su znatna financijska sredstva koja u trenutnim ekonomskim okolnostima ne mogu biti osigurana od strane nacionalnog gospodarstva Republike Hrvatske. No, financiranje izgradnje sportske infrastrukture, obrazovanja stručnog kadra i dr. sportskih aktivnosti moguće je iz bespovratnih sredstava Europske unije. No, bespovratna sredstva Europske unije kako u drugim segmentima tako i u segmentu sporta Republike Hrvatske nisu u dovoljnoj mjeri iskorištena, a trebala bi biti. Brojnim poreznim olakšicama kao i drugim fiskalnim mjerama trebalo bi potaknuti investitore u sportsku djelatnost na investiranje slobodnih financijskih sredstava.

Također, sinergijsku vezu sporta i turizma bi u promociji Republike Hrvatske trebalo snažnije isticati što je u funkciji povećanja broja dolazaka domaćih i stranih turista, ali i pozicioniranja Republike Hrvatske kao sportske velesile koja zahvaljujući ostvarenim sportskim rezultatima

može ozbiljno parirati ljudski daleko brojnijim zemljama. Područja ključnih izazova u sustavu sporta Republike Hrvatske, dana su slijedom prikazanog.

Shema 2. Područja ključnih izazova u sustavu sporta Republike Hrvatske

Izvor: Vlada Republike Hrvatske (2019). Nacionalni program sporta 2019. – 2026. Dostupno na: <http://www.hasm.hr/wp-content/uploads/2019/07/Nacionalni-program-sporta-2019.-2026..pdf>.

Pristupljeno 13. veljače 2020.

Uvažavajući snage i slabosti te prilike i prijetnje hrvatskog sustava sporta, ključne izazove s kojima se suočavaju tri pojava oblika sporta, moguće je svrstati u nekoliko područja. Ta su područja prikazana Shemom 2., a odnose se na: financiranje sporta, zdravstveno usmjereno tjelesno vježbanje, skrb o sportašima, sportsku infrastrukturu, stručni kadar te upravljanje u sustavu sporta.

3. SPORTSKA DJELATNOST U REPUBLICI HRVATSKOJ

Sport ima izuzetno značajnu ulogu u svim društvima pa tako i u hrvatskom društvu. Milanović i dr. (2016) navode kako je tradicija bavljenja sportom u Republici Hrvatskoj duža od dva stoljeća pri čemu ističu kako se početak organiziranog bavljenja sportom u Hrvatskoj veže za 1784. godinu, godinu kada je osnovan prvi sportski klub u Hrvatskoj – Građansko streljačko društvo u Osijeku. O važnosti sporta za hrvatsko društvo svjedoči i pozicioniranost sport u ustavnim odredbama Republike Hrvatske. Stoga, u okviru ovog poglavlja, obrađena je povijest sportskog prava te je bilo govora o sustavu sporta i sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj. Naglasak je bio stavljen i na sportska društva u Republici Hrvatskoj kao i na financiranje sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

3.1. Povijest sportskog prava

Prije nego li se pristupi razmatranju problematike sporta kao gospodarske djelatnosti te posljedično oporezivanja transfera sportaša u Republici Hrvatskoj, pozornost je potrebno usmjeriti povijesti sportskog prava. Moguće je reći kako sport kao važna razvojna društvena odrednica postoji od kada je svijeta i vijeka. Smokvina i Rubeša (2014) ističu pet velikih povijesnih etapa u razvoju sporta:

- prva povijesna etapa razvoja sporta – započinje antikom i drevnom Grčkom te traje od 4. st. prije Krista do 3. st. Nove ere, razvojem drevnih igara u Olimpiji,
- druga povijesna etapa razvoja sporta – traje od pada Rimskog Carstva kroz cijeli srednji vijek te je obilježena padom organiziranog oblika sporta i to zbog društveno – ekonomskih čimbenika, teškog i nesigurnog života u kojem sport nije prihvaćen,
- treća etapa razvoja sporta – razdoblje je feudalizma u kojemu se sport očituje u oživljavanju folklornih običaja i borbi mačevanjem ili konjima što je predstavljao svojevrsni oblik pripremanja za ratovanje,
- četvrta etapa razvoja sporta – razdoblje je koje je poraslo s razvojem industrijalizacije svijeta te predstavlja nastanak modernog sporta te preduvjeta za stvaranje brojnih sportova i sportskih udruženja,

- peta etapa razvoja sporta – razdoblje koje započinje u drugoj polovici XX. stoljeća te traje još i danas.

Petu etapu razvoja sporta obilježava prvenstveno komercijalizacija sporta. No, obilježava ju još i težnja što boljeg organiziranja sporta na globalnoj razini i to temeljem donošenja ujednačenih pravila. Nesporna je činjenica kako moraju postojati propisi koji će uređivati sport u općenitom kontekstu, ali i sve njegove odrednice kao što su to primjerice organizacija sportskih natjecanja, bavljenje sportom kao gospodarskom djelatnošću i dr. Smokvina i Rubeša (2014) naglašavaju kako sportsko pravo obuhvaća veliki broj pravila i to međusobno sličnih, ali i različitih pravila određenih sportova koji su primjenjivi i na sportaše, ali i na njihova sportska udruženja tj. klubove. Sportski sporovi nisu iznimka. Štoviše, moguće je reći kako su oni izuzetno česti.

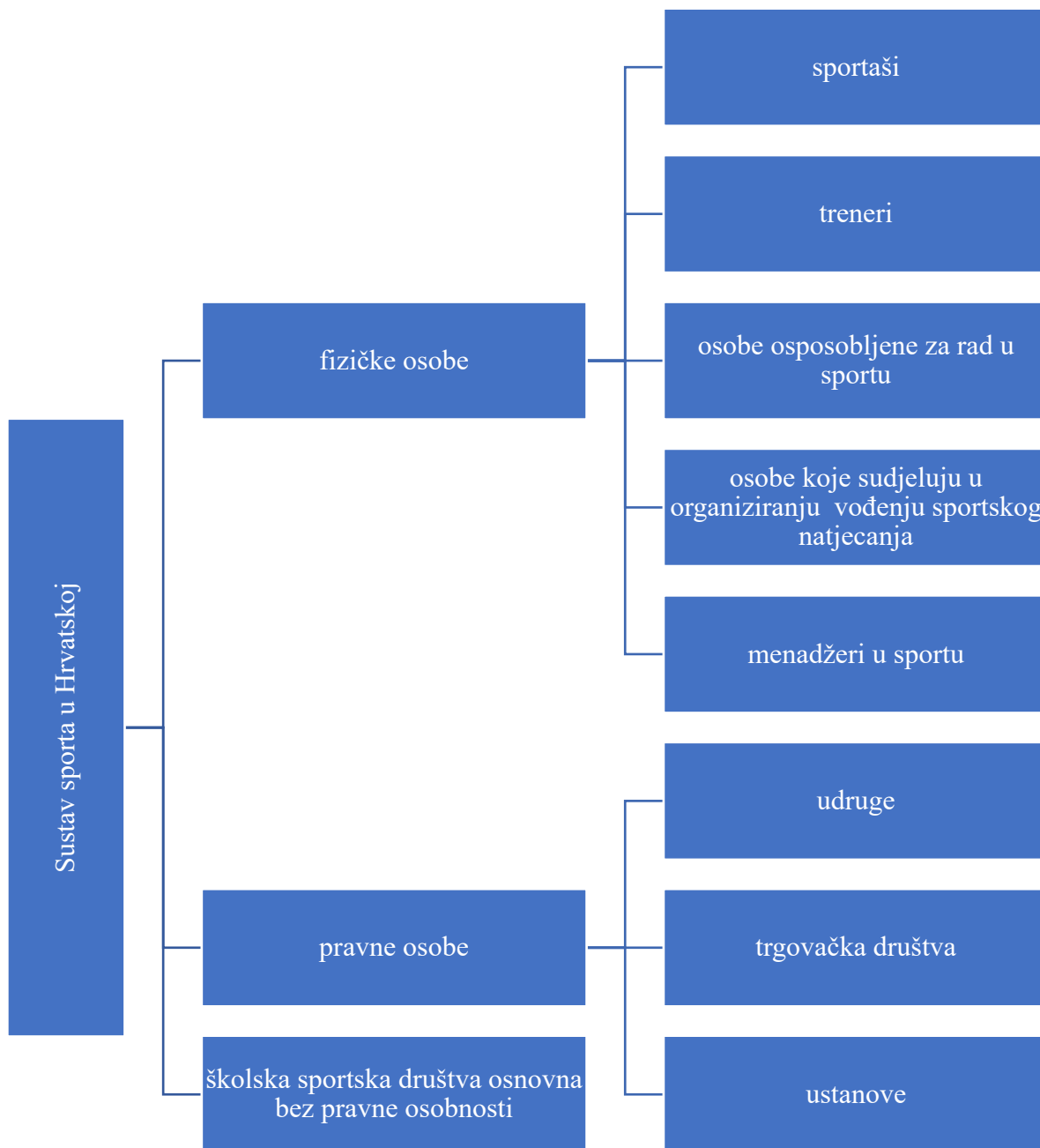
Nadalje, Smokvina i Rubeša (2014) napominju kako je razvoju sportskog prava upravo pridonijela komercijalizacija sporta pri čemu one navode kako neki od teoretičara vide sport prvenstveno kao ekonomsku djelatnost dok pak drugi smatraju kako se društveno – kulturno obilježje sporta ne može podvesti pod pravo Europske unije već treba ostati zaštićeno od sportske politike. Kada je riječ o sportskom pravu u Republici Hrvatskoj, moguće je reći kako je ono nedovoljno razvijeno. No, jednako tako potrebno je i reći kako hrvatsko sportsko pravo postoji. Kačer i dr. (2012) navode kako postoji poseban specijalistički pravni okvir sportskog prava i to u smislu niza propisa koji su doneseni baš za potrebe sporta. Uz to postoje još i propisi koji nisu doneseni radi sporta, ali se primjenjuju na sport.

Kačer i dr. (2012) navode kako postoji posebno sportsko sudište pri Hrvatskom olimpijskom odboru (HOO) te velik broj tijela unutar sportskih udruga koje između ostalog odlučuju o pravima i obvezama subjekata u sportu. Uz sportsko sudište pri Hrvatskom olimpijskom odboru (HOO), postoje i brojni sportski sporovi koji se vode pred tijelima javne vlasti. Obradujući problematiku sportskog prava u Republici Hrvatskoj, Kačer i dr. (2012) ističu kako unatoč postojanju hrvatskog sportskog prava, nije moguće govoriti o njegovoj visokoj kvaliteti tj. kvaliteti u općenitom kontekstu.

3.2. Sustav sporta i sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj

Sustav sporta i sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj regulirani su odredbama Zakona o sportu. Slijedom prikazanog (Shema 3.), dan je sustav sporta u Republici Hrvatskoj.

Shema 3. Sustav sporta u Republici Hrvatskoj

Izvor: Zakon o sportu, NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19

Temeljem prikazanog (Shema 3.), sustav sporta u Republici Hrvatskoj čine fizičke osobe, pravne osobe te školska sportska društva osnovana bez pravne osobnosti. Fizičke osobe u sportu čine sportaši, treneri, osobe osposobljene za rad u sportu, osobe koje sudjeluju u organiziranju i vođenju sportskog natjecanja te menadžeri u sportu. Sportaši i sportašice su osobe koje sukladno važećim zakonodavnim propisima pripremaju i sudjeluju u sportskim natjecanjima i to kao članovi pravne osobe koja obavlja sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima ili kao osobe koje obavljaju samostalnu sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima.

Potrebno je istaknuti kako se sportaši u Republici Hrvatskoj kategoriziraju zahvaljujući ostvarenim sportskim rezultatima prema Pravilniku o kategorizaciji sportaša (Hrvatski olimpijski odbor, 2018) ili temeljem poretka koji je sportaš pojedinačno ili kao član sportskog kluba ili nacionalne ekipe postigao na natjecanjima organiziranim od strane nacionalnog sportskog saveza ili pak pod jurisdikcijom međunarodnog sportskog saveza. Sportaši se kategoriziraju temeljem izdanog rješenja o razvrstavanju sportaša u određenu kategoriju. Rješenje o razvrstavanju sportaša u određenu kategoriju u Republici Hrvatskoj izdaje Hrvatski olimpijski odbor.

Potrebno je istaknuti kako se kategorizacija sportaša primjenjuje u svim sportovima i to ukoliko su njihovi nacionalni sportski savezi udruženi u Hrvatski olimpijski odbor. Slijedom prikazanog (Tablica 2.) dan je pregled kategorizacije sportaša u Republici Hrvatskoj.

Tablica 2. Kategorizacija sportaša u Republici Hrvatskoj

Kategorije sportaša	
1. Sportaši Hrvatske I. kategorije	vrhunski sportaši Hrvatske
2. Sportaši Hrvatske II. kategorije	
3. Sportaši Hrvatske III. kategorije	
4. Sportaši Hrvatske IV. kategorije	vrhni sportaši Hrvatske
5. Sportaši Hrvatske V. kategorije	daroviti sportaši Hrvatske
6. Sportaši Hrvatske VI. kategorije	

Izvor: Hrvatski olimpijski odbor (2018). Pravilnik o kategorizaciji sportaša [online]. Dostupno na: <https://www.hoo.hr/images/dokumenti/kategorizacija-sportasa/2018/pravilnik-o-kategorizaciji-sportasa-veljaca-2018-procisceni-tekst.pdf>. Pristupljeno 25. siječnja 2020.

U vrhunske sportaše Hrvatske prema Pravilniku o kategorizaciji sportaša, ulaze sportaši Hrvatske I. kategorije, sportaši Hrvatske II. kategorije te sportaši Hrvatske III. kategorije. U vrsne sportaše ulaze sportaši Hrvatske IV. kategorije. U darovite sportaše Hrvatske ulaze sportaši Hrvatske V. kategorije te sportaši Hrvatske VI. kategorije. Sportaši se kategoriziraju sukladno propisanim uvjetima za ostvarivanje kategorizacije sportaša od strane Pravilnika o kategorizaciji sportaša.

Sukladno zakonodavnim propisima, sportašima kao fizičkim osobama koje su dijelom hrvatskog sustava sporta pripadaju određena prava. Tako sportaši prema odredbama Zakona o sportu (NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19) imaju:

- pravo na korištenje sportskih građevina,
- pravo na korištenje usluga stručnog rada,
- pravo na naknadu sportskih troškova,
- pravo na naknadu troškova smještaja i prehrane u vrijeme natjecanja i priprema,
- pravo na naknadu za pojedinačnu prehranu te
- pravo na nagrade za sportska ostvarenja.

Uz prethodno navedena prava, potrebno je još istaknuti kako kategorizirani sportaši imaju pravo i na sportsku stipendiju. Govoreći o sportašima kao fizičkim osobama, potrebno je spomenuti i pojam profesionalnog sportaša. Zakonom o sportu (NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19) u Republici Hrvatskoj definiran je pojam profesionalnog sudjelovanja u sportskom natjecanju pri čemu je profesionalni sportaš onaj sportaš koji ima ugovorom definiranu profesionalnu suradnju sa sportskim klubom ili ukoliko pak on obavlja samostalnu sportsku djelatnost. Profesionalnim sportašima se po osnovi obavljanja sportske djelatnosti uplaćuju doprinosi za obvezna osiguranja pri čemu se njegovo bavljenje sportom smatra zanimanjem.

Nadalje, sustav sporta čine i treneri koji sukladno zakonodavnim propisima predstavljaju osobe koje programiraju i provode sportske pripreme, sportsku poduku, ali i sportsku rekreaciju. Kako bi pojedinac mogao biti trener, on mora imati određenu stručnu spremu i to na razini trenera prvostupnika po posebnim propisima. No, odredbama Zakona o sportu (NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19) definirano je kako poslove trenera može obavljati i osoba koja je:

- za te poslove osposobljena putem ustanove za osposobljavanje kadra na temelju programa za stjecanje licence krovnih svjetskih ili europskih udruženja određenog sporta,
- osvojila medalju na olimpijskim igrama, svjetskim ili europskim seniorskim prvenstvima, a stručno je osposobljena putem ustanove za osposobljavanje kadra u sportu te
- poslove trenera obavljala najmanje 15 godina do dana stupanja na snagu Zakona o sportu.

Fizičke osobe u sustavu sporta čine i osobe osposobljene za rad u sportu te osobe koje sudjeluju u organiziranju i vođenju sportskog natjecanja. Osobe osposobljene za rad u sportu su osobe koje podučavaju građane osnovnoj tehnici pojedinog sporta ili provode sportsku rekreaciju građana. Osobe koje sudjeluju u organiziranju i vođenju sportskog natjecanja su sportski suci, sportski delegati te sportski povjerenici. Prethodno navedene osobe koje sudjeluju u organiziranju i vođenju sportskog natjecanja moraju ispunjavati uvijete definirane od strane nadležnog sportskog saveza. Poslove posredovanja u prelaznju sportaša iz jednog sportskog kluba u drugi sportski klub prema zakonodavnim propisima u Republici Hrvatskoj, obavlja sportski menadžer.

Kada je riječ o pravnim osoba u sustavu sporta u Republici Hrvatskoj, one prema odredbama Zakona o sportu (NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19) čine sportske udruge, trgovačka društva te školska sportska društva. Udruge u kontekstu bavljenja sportom se odnose na udruženja koja se osnivaju s ciljem obavljanja sportskih djelatnosti. Sportske udruge su u Republici Hrvatskoj uz odredbe Zakona o sportu, regulirane i odredbama Zakona o udrugama. Trgovačka društva kao pravne osobe u sustavu sportu prema odredbama Zakona o sportu (NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19) predstavljaju društva koja su registrirana za obavljanje sportske djelatnosti. Uz odredbe Zakona o sportu, na trgovačka društva kao pravne osobe u Republici Hrvatskoj, primjenjuju se i odredbe Zakona o trgovačkim društvima.

Športska školska društva su pravne osobe koje nemaju pravnu osobnost, ali se osnivaju kako bi bilo omogućeno provođenje izvannastavnih sportskih aktivnosti učenika. Športska školska društva osnivaju upravo školski odbori ovisno radi li se o osnovno školskim ili srednje školskim ustanovama. Svi prethodno navedeni sudionici sustava sporta u Republici Hrvatskoj bave se nekom od sportskih djelatnosti. Ono što je potrebno istaknuti, činjenica je kako je za obavljanje sportske djelatnosti potreban jako velik kadar stručnih ljudi. Prikaz potrebnog kadra u bavljenju sportskom djelatnosti, dan je Tablicom 3.

Tablica 3. Osnovne skupine kadrova u sportu

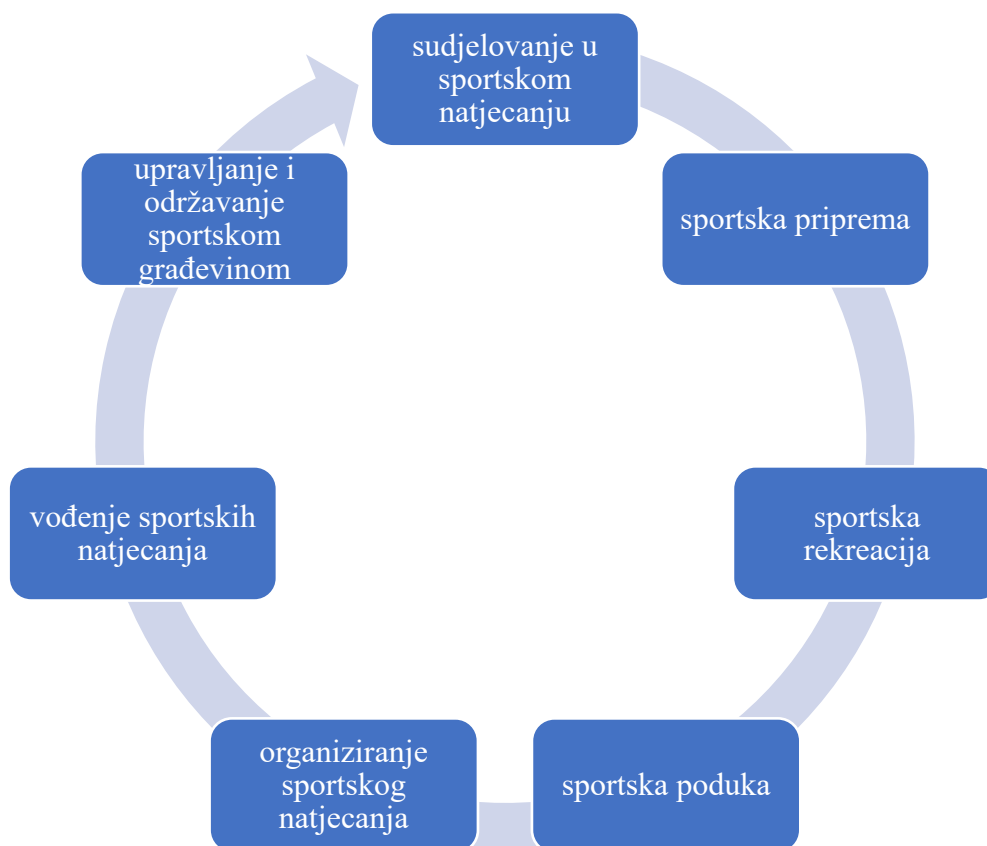
SPORTAŠI	STRUČNI KADROVI	UPRAVLJAČKO – ORGANIZACIJSKI KADROVI	PRATEĆI KADROVI
sportaši/sportašice	- treneri - kondicijski treneri - sportski liječnici - fizioterapeuti - sportski psiholozi - dijagnostičari i statističari - osobe osposobljene za rad u sportu - savjetnici za planiranje i programiranje	- predsjednici/direktori - stručni tajnici - sportski direktori - organizatori i voditelji natjecanja - sportski menadžeri - marketinški djelatnici - administrativni djelatnici - ekonomi	- suci - novinari - statističari - snimatelji - informatičari - voditelji sportskih objekata - osobe odgovorne za održavanje sportskih objekata i opreme - ostali prateći kadrovi

Izvor: Bronić M. i dr. (2012). *Financiranje sporta u Republici Hrvatskoj s usporednim prikazom financiranja u Europskoj uniji*. Zagreb: Institut za javne financije, str. 90

Uz sportaše i sportašice, kadar za obavljanje sportske djelatnosti moguće je podijeliti u još tri kategorije: stručne kadrove, upravljačko – organizacijske kadrove te na prateće kadrove. Stručne kadrove tako čine treneri, kondicijski treneri, sportski liječnici, fizioterapeuti, sportski psiholozi, dijagnostičari i statičari, osobe osposobljene za rad u sportu kao i savjetnici za planiranje i programiranje. Upravljačko – organizacijske kadrove čine: predsjednici/direktori sportskih klubova, stručni tajnici, organizatori i voditelji natjecanja, sportski menadžeri, marketinški djelatnici, administrativni djelatnici te ekonomi. Uz prethodno navedene kadrove, potrebno je spomenuti i prateće kadrove koje čine: suci, novinari, statističari, snimatelji, informatičari, voditelji sportskih objekata, osobe odgovorne za održavanje sportskih objekata i opreme te ostali prateći kadar. Svi oni svojim radom bitno pridonose bavljenju sportskom djelatnošću kako pojedinca tako i sportskih klubova i sportskih udruženja.

Slijedom prikazanog (Shema 4.) dan je prikaz sportske djelatnosti prema odredbama Zakona o sportu u Republici Hrvatskoj.

Shema 4. Sportska djelatnost u Republici Hrvatskoj

Izvor: Zakon o sportu, NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19

Sportskom djelatnošću se prema Zakonu o sportu (NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19) u Republici Hrvatskoj smatra sudjelovanje u sportskom natjecanju, sportska priprema, rekreacija, poduka ali i organiziranje i vođenje sportskog natjecanja kao i upravljanje i održavanje sportske građevine. Sportskom djelatnosti smatraju se i izvannastavne športske aktivnosti organizirane od strane osnovno školskih i srednje školskih odbora, ali i studentske sportske aktivnosti.

Nadalje, sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima mogu obavljati fizičke i pravne osobe (ukoliko su registrirane za sudjelovanje u sportskim natjecanjima). Sportsku djelatnost pripreme, rekreacije i poduke u sportu također mogu obavljati fizičke i pravne osobe dok sportsku

djelatnost organiziranja i vođenja sportskog natjecanja imaju mogućnost obavljanja sportske udruge i trgovačka društva. Upravljanje sportskim građevinama te održavati iste mogu isključivo pravne osobe kao sudionici sustava sporta u Republici Hrvatskoj.

Petrović i dr. (2010) ističu kako je za obavljanje sportske djelatnosti nužno ispunjenje određenih preduvjeta pri čemu naglašavaju kako se preduvjeti za obavljanje sportske djelatnosti razlikuju za pravne i fizičke osobe. Odredbama Zakona o sportu (NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/1, 98/19), pravne osobe koje obavljaju sportske djelatnosti moraju imati pravo korištenja odgovarajućih sportskih građevina te ugovoriti obavljanje stručnih poslova sa za to školovanom osobom. Važno je naglasiti kako u obavljanju sportske djelatnosti, pravne osobe moraju ispunjavati i druge uvjete koji su propisani od strane sportskog saveza u okviru kojeg pravne osobe djeluju.

Što se pak tiče obavljanja sportske djelatnosti kod fizičkih osoba, kako bi ju uopće mogle obavljati, fizičke osobe moraju imati i zdravstvenu sposobnost i to opću i posebnu. Jednako tako, fizičke osobe za bavljenje sportskom djelatnošću moraju imati navršениh šesnaest godina. Uz to moraju zadovoljavati i druge zakonom definirane uvjete.

3.3. Sportska društva u Republici Hrvatskoj

Sport je oduvijek imao izuzetno važno značenje u razvoju društva. Stoga se sport promatra kao okruženje pri čemu Bartoluci (2004) navodi kako je za suvremeno društvo naročito bitna ekonomska uloga kroz koju sport vrši određene društvene i ekonomske funkcije i to kroz:

- zdravstvenu funkciju,
- odgojno – obrazovnu funkciju,
- političku funkciju,
- sociokulturnu funkciju i dr.

Sport kao takav ima važne mikro ekonomske i makro ekonomske učinke što je poglavito evidentno na primjeru Republike Hrvatske. Tako se sport na makroekonomskoj razini očituje kroz ukupno ostvarenu ekonomsku vrijednost koju isti generira na razini određene zemlje kao što je to primjerice sportski turizam. Učinak sporta na mikroekonomsku razinu očituje se kroz primjerice

proizvodnju i potrošnju sportskih proizvoda ukoliko u određenoj zemlji postoje poduzeća koja proizvode sportske proizvode. Proizvodnja sportskih proizvoda uz sebe veže i zapošljavanje lokalnog stanovništva određenog područja, izdvajanje značajnijih javnih davanja što pak doprinosi razvoju lokalne zajednice.

Povijesno gledano, sportska društva su prošla brojne razvojne faze. Mićović (2017) navodi kako se s profesionalizacijom i komercijalizacijom sporta, mijenjaju i shvaćanja o pravnim oblicima obavljanja sportske djelatnosti ističući pri tome kako sportske djelatnosti počinju djelovati u nekom od oblika privrednih društava objedinjujući pri tome osobe koje se profesionalno bave sportom u vidu zanimanja, a ne radi razonode. Kada je riječ o organizacijskim oblicima preko kojih klubovi sudjeluju u sportskim natjecanjima, Mićović (2017) ističe dva organizacijska oblika:

- sportsko udruženje te
- sportsko privredno društvo.

Shodno tome, oni klubovi koji imaju status amaterizma imaju organizacijski oblik sportskog udruženja građana dok oni klubovi koji se profesionalno bave sportom imaju organizacijski oblik sportskog privrednog društva. Nadalje, promatrajući problematiku profesionalnog sportskog kluba Mićović (2017) ističe kako su prihvaćena različita rješenja formiranja sportskih društva pri čemu napominje kako se sportska društva mogu osnovati kao društva osoba, društva kapitala te kao specijalizirana sportska društva. U Republici Hrvatskoj sportska društva se osnivaju sukladno odredbama Zakona o sportu (NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19), Zakona o trgovačkim društvima (NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19) te Zakona o udrugama (NN 74/14, 70/17, 98/19).

Odredbama Zakona o sportu (NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19) sportsku djelatnost u Republici Hrvatskoj obavljaju i sportska dionička društva koja se uz odredbe Zakona o sportu, osnivaju i sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima i to odredbama koje se odnose na osnivanje, djelovanje i prestanak postojanja dioničkih društava. Ovdje je potrebno reći kako sportska dionička društva obavljaju sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima, a mogu obavljati i druge djelatnostima sukladnim odredbama Zakona o sportu.

3.4. Financiranje sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj i obveza financijskog izvještavanja

Financiranje sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj prvenstveno je regulirano odredbama Zakona o sportu (NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19) pri čemu je važno istaknuti kako osnovu financiranja sporta čine upravo prihodi ostvareni od strane pravnih i fizičkih osoba koji se bave obavljanje sportske djelatnosti. No, prihode za financiranje sporta čine i članarine ostvarene od strane sportskih udruga kao i dio prihoda ostvaren priređivanjem igara na sreću. Važnu ulogu u financiranju sportske djelatnosti imaju i jedinice lokalne i područne samouprave te Grad Zagreb kao i sama država koji temeljem prikupljenih prihoda s osnove poreza i drugih davanja izdvajaju za financiranje sportske djelatnosti.

U okviru svojih mogućnosti i za svaku pojedinačnu godinu, država, jedinice lokalne i područne samouprave kao i Grad Zagreb donose proračune u kojima osiguravaju i financijska sredstva za sportsku djelatnost tj. javne potrebe u sportu. Javne potrebe u sportu na državnoj razini te lokalnoj razini i razini jedinica područne samouprave, razlikuju se pri čemu je potrebno naglasiti kako se shodno tome, one i financiraju na državnoj te lokalnoj razini. Javne potrebe u sportu na državnoj razini definirane su odredbama Zakona o sportu (NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19), a odnose se na:

- poticanje i promicanje sporta, osobito sporta djece, mladeži, studenata te osoba s invaliditetom,
- poticanje planiranja i izgradnje sportskih građevina,
- skrb o vrhunskim sportašima,
- djelovanje nacionalnih sportskih saveza, Hrvatskog olimpijskog odbora, Hrvatskog paraolimpijskog odbora i Hrvatskog sportskog saveza gluhih,
- djelovanje informacijskog sustava u sportu,
- dodjeljivanje državne nagrade "Franjo Bučar" i državnih nagrada za vrhunska sportska postignuća,
- međunarodnu sportsku suradnju i međunarodne obveze Republike Hrvatske u sportu,
- znanstvene i razvojne programe u sportu.

Obzirom kako se financiranje javnih potreba u sportu provodi u okviru jedne proračunske godine, zakonodavnim odredbama donesen je Pravilnik o metodologiji, rokovima za izradu i dostavu, načinu izvršavanja programa javnih potreba, o načinu i rokovima izvještavanja o provedbi programa te o metodologiji izrade financijskog plana javnih potreba u sportu. Pregled financijskih izdvajanja za sport u Republici Hrvatskoj iz Državnog proračuna Republike Hrvatske, dan je Tablicom 4.

Tablica 4. Pregled financijskih izdvajanja za sport u Republici Hrvatskoj u okviru Državnog proračuna Republike Hrvatske u razdoblju od 2012. – 2017. godine

Godina	Državni proračun Republike Hrvatske	Ukupno izdvajanje za spor iz državnog proračuna RH	% izdvajanja za sport u odnosu na državni proračun
2012.	132.413.411.201,99	190.416.549,66	0,14
2013.	144.667.691.943,00	163.442.322,17	0,11
2014.	154.679.107.815,32	214.059.254,11	0,14
2015.	145.909.137.374,99	206.690.752,58	0,14
2016.	138.836.599.540,26	222.214.618,47	0,16
2017.	163.925.950.625,30	261.110.765,00	0,16

Izvor: Vlada Republike Hrvatske (2019). Nacionalni program sporta 2019. – 2026. Dostupno na: <http://www.hasm.hr/wp-content/uploads/2019/07/Nacionalni-program-sporta-2019.-2026..pdf>.

Pristupljeno 15. veljače 2020.

Prema podacima danim u Nacionalnom programu sporta u razdoblju od 2019. do 2026. godine, Republika Hrvatska je na državnoj razini, u razdoblju od 2012. do 2017. godine za sportske potrebe izdvajala manje od 0,20% što ukazuje na odnos Republike Hrvatske prema sportskom potencijalu koji se gotovo svake godine iznova potvrđuje osvajanjem brojnih sportskih priznanja na međunarodnoj razini. Jednako tako, prema izdvojenim financijskim sredstvima u razmatranom razdoblju, upitan je odnos Republike Hrvatske prema sportu kao važnom razvojnom i odgojnom društvenom čimbeniku koji i te kako pridonosi razvoju hrvatskog društva.

Za javne potrebe u sportu osiguravaju se sredstva i u okviru proračuna jedinica lokalne i područne samouprave. Riječ je o aktivnostima koje su značajne za djelovanje jedinica lokalne i područne

samouprave, a u funkciji su (Zakon o sportu, NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19):

- poticanja i promicanja sporta,
- provođenja sportskih aktivnosti djece, mladeži i studenata,
- djelovanja sportskih udruga, sportskih zajednica i saveza,
- sportske pripreme, domaćih i međunarodnih natjecanja te opće i posebne zdravstvene zaštite sportaša,
- zapošljavanja osoba za obavljanje stručnih poslova u sportu,
- sportsko – rekreacijskih aktivnosti građana,
- sportskih aktivnosti osoba s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom,
- planiranja, izgradnje, održavanja i korištenja sportskih građevina značajnih za jedinice lokalne i područne samouprave i grada Zagreba te
- provođenja i financiranja znanstvenih i razvojnih projekata, elaborata i studija koje su u funkciji razvoja sporta.

Jedinice lokalne i područne samouprave kao i Grad Zagreb, u okviru svog proračuna na godišnjoj razini osiguravaju financijska sredstva namijenjena financiranju sporta. Obzirom kako različita sportska društva djeluju u promicanju i razvoju sporta kako na državnoj tako i na lokalnoj i područnoj razini, ona su obvezna izvještavati nadležne razine o utrošenim sredstvima za bavljenje sportskom djelatnošću u za to propisanim rokovima definiranim od strane Zakona o proračunu (NN 87/08, 136/12, 15/15). Ovdje je potrebno ukazati na potencijalnu problematiku u financiranju sportske djelatnosti u okviru javnih potreba u sportu, a koja je u korelaciji sa stupnjem gospodarskog razvitka jedinica lokalne i područne samouprave. Prethodno navedeno poglavito do izražaja dolazi u Republici Hrvatskoj.

Đulabić (2011) ističe kako u Republici Hrvatskoj ima previše županija koje ne čine prirodne regionalne cjeline s kojima bi se lokalno stanovništvo moglo identificirati naglašavajući pri tome slab fiskalni kapacitet jedinica lokalne samouprave koje nisu sposobne preuzeti aktivnu ulogu u poticanju razvoja vlastitog područja. Bronić i dr. (2012:243) navode kako su osnovna obilježja lokalne razine u Republici Hrvatskoj:

- rascjepkanost,

- velike razlike u broju stanovnika i razvijenosti među pojedinim jedinicama lokalne samouprave,
- potpuno minorizirana uloga županija te
- kontinuirani rast broja gradova i županija.

Bonić i dr. (2012) poglavito ističe manjak izvora županijskih prihoda što ih onemogućava u financiranju njihovih javnih potreba. U Nacionalnoj strategiji sporta u razdoblju od 2019. do 2026. godine, izneseni su podaci o ukupnim izdvajanjima za sport od strane hrvatskih županija u razdoblju od 2012. do 2017. godine. Dostupni podaci su prikazani Tablicom 5.

Tablica 5. Javne potrebe u sportu na razini hrvatskih županija u razdoblju od 2012. do 2017. godine

Godina	Ukupan proračun županija u kunama	Javne potrebe u sportu u kunama	% javnih potreba u sportu u ukupnom proračunu županija
2012.	9.924.236.220	348.203.064	0,03
2013.	10.573.219.016	371.441.687	0,03
2014.	11.600.297.088	386.524.657	0,03
2015.	10.140.415.126	336.624.604	0,03
2016.	10.697.491.357	332.494.012	0,03
2017.	11.367.367.159	357.704.598	0,03

Izvor: Vlada Republike Hrvatske (2019). Nacionalni program sporta 2019. – 2026. Dostupno na: <http://www.hasm.hr/wp-content/uploads/2019/07/Nacionalni-program-sporta-2019.-2026..pdf>.

Pristupljeno 15. veljače 2020.

Razmotri li se udio javnih potreba u sportu u ukupnom proračunu županija Republike Hrvatske u razdoblju od 2012. do 2017. godine, vidljivo je kako se i na županijskoj razini izdvaja relativno mali udio financijskih sredstava za javne potrebe u sportu, a o čemu svjedoči udio od svega 0,03% javnih potreba u sportu financiran u okviru županijskih proračuna. Kako bi se dobio uvid u financiranje sporta na svim razinama vlasti, slijedom prikazanog dana je dinamika i odnos financiranja javnih potreba u sportu iz gradskih proračuna u razdoblju od 2012. do 2017. godine.

Tablica 6. Dinamika i odnos financiranja javnih potreba u sportu iz gradskih proračuna Republike Hrvatske u razdoblju od 2012. do 2017. godine

	broj stanovnika			
	do 10.000	od 10.001 do 35.000	od 35.001 do 75.000	više od 75.001
broj stanovnika (prosjeak)	5.943,93	16.256,36	47.334,43	119.505,04
ukupan proračun (prosjeak u HRK)	25.410.855,15	60.109.534,60	201.518.141,41	533.205.711,29
javne potrebe u sportu (prosjeak u HRK)	1.105.651,94	3.209.912,47	14.076.312,29	44.895.756,38
javne potrebe u sportu (postotak u prosjeku)	4,13%	4,85%	6,59%	7,89%
javne potrebe u sportu (prosjeak HRK po stanovniku)	176,42	197,12	292,87	377,51

Izvor: Vlada Republike Hrvatske (2019). Nacionalni program sporta 2019. – 2026. Dostupno na: <http://www.hasm.hr/wp-content/uploads/2019/07/Nacionalni-program-sporta-2019.-2026..pdf>.

Pristupljeno 25. veljače 2020.

Javne potrebe u sportu prema podacima prikazanim Tablicom 6. rastu s porastom broja stanovnika u gradskim središtima. Najznačajnija financijska sredstva namijenjena financiranju sporta tako izdvajaju gradovi s najvećim brojem stanovnika. Gradovi do 10.000 stanovnika nemaju dostatnih financijskih sredstava koja bi mogla usmjeriti u financiranje javnih potreba u sportu budući da su njihovi izvori prihoda daleko niži nego li je to slučaj s gradovima s većim brojem stanovnika. Upravo je prethodno navedeno istaknuti i u okviru Nacionalnog programa sporta u razdoblju od 2019. do 2026. godine pri čemu su i dana rješenja ovog problema u vidu značajnijeg izdvajanja financijskih sredstava iz javnih izvora te njihovo preusmjeravanje u proračune manjih gradova kako bi se sport kao javna potreba mogao ravnomjerno financirati na razini gradova.

Kada je riječ o obvezi financijskog izvještavanja u sustavu sporta, potrebno je napomenuti kako pravne osobe (sportske udruge, školska sportska društva te trgovačka društva) imaju propisan

zakonodavni okvir temeljem kojeg su dužne financijski izvještavati o rezultatima bavljenja sportskom djelatnosti. Riječ je o slijedećem zakonodavnom okviru:

- Zakonu o sportu, NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19,
- Zakonu o udrugama, NN 74/14, 70/14, 98/19 te
- Zakonu o trgovačkim društvima, NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19
- Zakonu o računovodstvu, NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18.

Osim što su se dužni pridržavati prethodno navedenih zakonodavnih propisa kada je riječ o izvještavanju o poslovanju, pravne osobe koje se bave sportskom djelatnošću su dužne objavljivati financijske izvještaje na svojim mrežnim stranicama i to u zakonski propisanom roku definiranom odredbama Zakona o sportu, a koji iznosi 15 dana od predaje financijskih izvještaja nadležnoj instituciji.

4. ORGANIZACIJA I UPRAVLJANJE SPORTOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

U okviru ovog poglavlja fokus je stavljen na organizaciju sporta u Republici Hrvatskoj te na upravljanje istim.

4.1. Piramidalno ustrojstvo sporta

Sport je u Republici Hrvatskoj, kao i u većini europskih zemalja ustrojen piramidalno. Piramidalni model ustrojstva sporta zasniva se na udruživanju u okviru pojedinog sporta i to od najniže razine – razine sportskog kluba do pak najviše razine sportskog kluba u okviru određenog nacionalnog sustava – nacionalnog sportskog saveza. Piramidalno ustrojstvo sporta u Republici Hrvatskoj, dano je Shemom 5.

Shema 5. Piramidalni ustroj sporta

Izvor: Prilagođeno prema Primorsko – goranska županija (2016). Strategija razvoja sporta Primorsko – goranske županije 2016. - 2020. Dostupno na: https://www2.pgiz.hr/doc/uo_kultura_sport/2016-05-strategija-sport/01-srs-pgz-2016-2020.pdf.
Pristupljeno 26. veljače 2020.

Prema prikazanom (Shema 5.), nacionalni sportski savezi se udružuju u europska udruženja za pojedini sport, a koja su dijelom međunarodnih sportskih udruženja na svjetskoj razini. Nadalje, treba istaknuti kako je temeljna ustrojbeno jedinica hrvatskog sporta upravo sportski klub. Upravo sportski klubovi sukladno Bronić i dr. (2012) udruženi u lokalne i/ili nacionalne strukovne sportske saveze te lokalne sportske zajednice čine piramidu sustava sporta utemeljenu na slobodi udruživanja.

Vrh piramide sporta prema Nacionalnom programu sporta 2019. – 2026. (Vlada Republike Hrvatske, 2019) čine:

- Hrvatski olimpijski odbor – djeluje kao nacionalni olimpijski odbor, savez nacionalnih sportskih saveza i saveza županijskih sportskih zajednica,
- Hrvatski paraolimpijski odbor,
- Hrvatski sportski savez gluhih,
- Hrvatski akademski sportski savez te
- Hrvatski školski sportski savez.

Prethodno navedeni dionici vrha piramide sporta u Republici Hrvatskoj djeluju i zasebno, krojeći na taj način zasebne piramide u okviru pojedinih sportova. Slijedom prikazanog (Tablica 7.) dan je prikaz krovnih sportskih udruženja Republike Hrvatske i njihove članice.

Tablica 7. Krovna sportska udruženja u Republici Hrvatskoj i njihove članice

KROVNA UDRUŽENJA	ČLANICE
Hrvatski olimpijski odbor	44 nacionalna saveza olimpijskih športova
	41 nacionalni savez neolimpijskih športova
	20 županijskih športskih zajednica i Sportski savez Grada Zagreba
	10 ostalih udruga i ustanova
Hrvatski paraolimpijski odbor	14 nacionalnih športskih saveza
	11 županijskih športskih saveza
	10 gradskih športskih saveza osoba s invaliditetom
Hrvatski sportski savez gluhih	14 punopravnih športskih saveza (3 nacionalna športska saveza i 11 gradskih i županijskih športskih saveza)
	6 pridruženih športskih udruga
Hrvatski akademski sportski savez	19 športskih udruga visokih učilišta
Hrvatski školski sportski savez	20 županijskih školskih športskih saveza
	Školski sportski savez Grada Zagreba

Izvor: Vlada Republike Hrvatske (2019). Nacionalni program sporta 2019. – 2026. Dostupno na: <http://www.hasm.hr/wp-content/uploads/2019/07/Nacionalni-program-sporta-2019.-2026..pdf>.

Pristupljeno 15. veljače 2020.

Hrvatski olimpijski odbor: broji 44 nacionalna saveza olimpijskih sportova, 41 nacionalni savez neolimpijskih sportova, 20 županijskih sportskih zajednica i Sportski savez Grada Zagreba te 10 ostalih udruga i ustanova. Hrvatski paraolimpijski odbor broji 14 nacionalnih sportskih saveza, 11 županijskih sportskih saveza te 10 gradskih sportskih saveza osoba s invaliditetom. Hrvatski sportski savez gluhih broji 14 punopravnih sportskih saveza od čega su 3 nacionalna sportska saveza te 11 gradskih i županijskih sportskih saveza. Uz 14 nacionalnih sportskih saveza, Hrvatski sportski savez gluhih broji i 6 pridruženih sportskih udruga. Hrvatski akademski sportski savez broji 19 sportskih udruga visokih učilišta dok Hrvatski školski sportski savez broji 20 županijskih školskih sportskih saveza te Školski sportski savez Grada Zagreba.

4.2. Nacionalna klasifikacija sporta

Sportska društva koja djeluju kao pravne osobe se u Republici Hrvatskoj razvrstavaju prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti. Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti NKD 2007 sportska djelatnost je razvrstana u odjeljak 93. Pri tome je potrebno reći kako sportske djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti NKD 2007, uključuju:

- rad sportskih objekata,
- djelatnosti sportskih ekipa ili klubova koji uglavnom sudjeluju u sportskim natjecanjima uživo pred publikom,
- djelatnosti samostalnih sportaša koji sudjeluju u sportskim priredbama ili utrkama uživo pred publikom,
- djelatnosti vlasnika sudionika kao što su automobili, psi, konji i dr. koji se prije svega bave njihovim prijavljivanjem na utrke i druge oblike sportskih priredbi, djelatnosti sportskih trenera koji pružaju stručne usluge sudionicima sportskih priredbi ili natjecanja,
- rad arena i stadiona,
- ostale djelatnosti organiziranja, promoviranja i upravljanja sportskim priredbama.

Tablicom 8. dan je detaljan prikaz djelatnosti sporta u okviru odjeljka 93.

Tablica 8. Djelatnost sporta u okviru Nacionalne klasifikacije djelatnosti

Razred	Objašnjenje
93.11.	Rad sportskih objekata uključuje: • rad objekata za sportska natjecanja na otvorenom ili u zatvorenom prostoru – stadioni za nogomet, hokej, kriket, ragbi, trkaćih staza za automobilske utrke, utrke pasa, konjske utrke, plivačkih bazena i stadiona, atletskih stadiona, arena i stadiona za zimske sportove, boksačkih arena, igrališta za golf te • organiziranje i vođenje sportskih natjecanja na otvorenom ili u zatvorenom prostoru, za profesionalce ili amatere, u vlastitim sportskim objektima
93.12	Djelatnost sportskih klubova (profesionalnih, poluprofesionalnih ili amaterskih) uključuje: • rad sportskih klubova (nogometnih, kuglačkih, plivačkih, golf, boksačkih, šahovskih, atletskih, streljačkih klubova i dr.)
93.13	Fitnes centri uključuju rad fitnes i body – building klubova
93.19	Ostale sportske djelatnosti uključuju: • djelatnost izvođenja i promicanja sportskih događaja, u sportskim objektima ili izvan njih, • djelatnost samostalnih sportaša, sudaca, mjeritelja vremena i dr., • djelatnost sportskih liga i sportskih saveza, • djelatnosti povezane s promicanje sportskih natjecanja, • djelatnosti staja za trkaće konje, štenara i sportskih garaža, • rad lovišta i rezervata za sportski ribolov, • djelatnost planinskih vodiča te • pomoćne djelatnosti u sportskom ili rekreacijskom lovu i ribolovu

Izvor: NKD s objašnjenjima 2007. Dostupno na: https://e-obrt.portor.hr/dokumenti/nkd2007_s_objasnjenjima.pdf. Pristupljeno 26. veljače 2020.

Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, rad sportskih objekata uključuje rad objekata za sportska natjecanja na otvorenom ili u zatvorenom prostoru kao što su to nogometni stadioni, hokejaški stadioni, kriket stadioni, trkaće staze za automobilske utrke, utrke pasa, konjske utrke, plivački bazeni, atletski stadioni, boksačke arene i dr. Ujedno, rad sportskih objekata uključuje i

organiziranje i vođenje sportskih natjecanja na otvorenom ili u zatvorenom prostoru kao i u vlastitim sportskim objektima. Djelatnost sportskih klubova kako profesionalnih tako i poluprofesionalnih i amaterskih, uključuje rad sportskih klubova dok fitness centri uključuje rad fitness i body – building klubova.

Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, ostale sportske djelatnosti uključuju djelatnosti izvođenja i promicanja sportskih događaja u sportskim objektima ili izvan njih, djelatnost samostalnih sportaša, sudaca, mjeritelja vremena, djelatnost sportskih liga i sportskih saveza, djelatnosti povezane s promicanjem sportskih natjecanja, djelatnosti planinskih vodiča, rad lovišta i rezervata za sportskih ribolov kao i pomoćne djelatnosti u sportskom ili rekreacijskom lovu i ribolovu.

5. FISKALNI OKVIR PRIMJENJIV NA FIZIČKE I PRAVNE OSOBE U SUSTAVU SPORTA

Fizičke i pravne osobe u sustavu sporta, obveznici su određenih poreznih davanja u Republici Hrvatskoj. Shodno tome, oni podliježu fiskalnom okviru definiranom od strane zakonodavca. Sam cilj izrade ovog poglavlja jest davanje cjelovitog prikaza poreznih obveza pravnih i fizičkih osoba koje se bave sportskom djelatnošću u Republici Hrvatskoj. Sportaši kao i pravne osobe u sustavu sporta imaju obveze identične obvezama osoba koje se bave drugim djelatnostima s osnove kojih ostvaruju zaradu. Stoga, u okviru ovog poglavlja, pozornost je stavljena na oporezivanje dohotka fizičkih osoba, oporezivanje sportske djelatnosti porezom na dobit, oporezivanje sportske djelatnosti porezom na dodanu vrijednost kao i na neoporezive naknade sportašima.

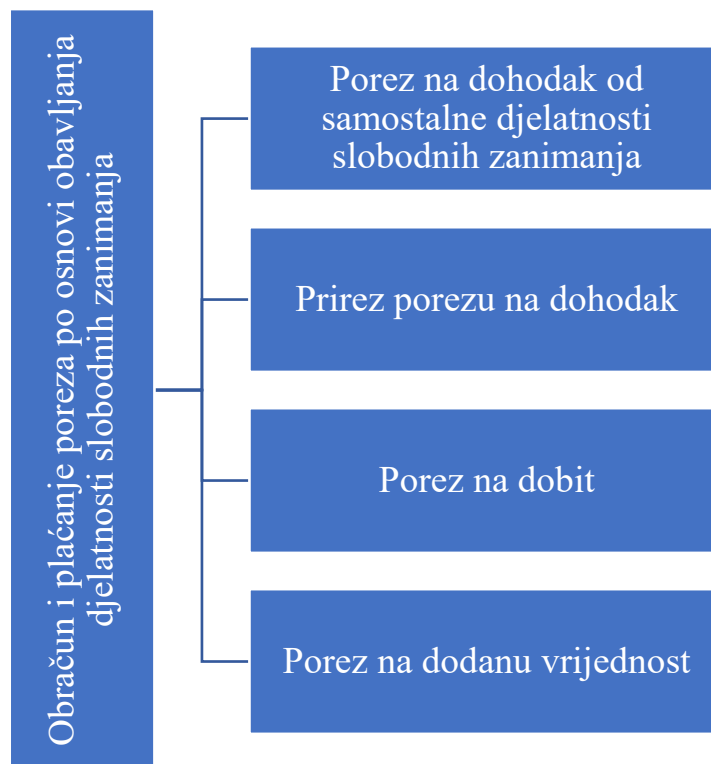
5.1. Djelatnost slobodnih zanimanja

Prije nego li fokus bude stavljen na oporezivanje dohotka sportaša kao fizičkih osoba, potrebno je reći nekoliko riječi o djelatnostima slobodnih zanimanja u okviru kojih se nalazi i samostalna djelatnost sportaša kao fizičke osobe. Djelatnost slobodnih zanimanja prema odredbama Zakona o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19) jest:

- samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, veterinar, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inženjera, arhitekata, poreznih savjetnika, stečajnih upravitelja, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika te druge slične djelatnosti,
- samostalna djelatnost znanstvenika, književnika, izumitelja i druge slične djelatnosti,
- samostalna predavačka djelatnost, odgojna djelatnost i druge slične djelatnosti te
- samostalna djelatnost novinara, umjetnika i sportaša.

Shemom 6. dan je pregled poreza koji se obračunavaju i plaćaju po osnovi obavljanja djelatnosti slobodnih zanimanja.

Shema 6. Porezi koji se obračunavaju i plaćaju po osnovi obavljanja djelatnosti slobodnih zanimanja u Republici Hrvatskoj

Izvor: Ministarstvo financija (2015). Oporezivanje djelatnosti slobodnih zanimanja [online]. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/173%20zanimanja%20za%20WEB.pdf.
Pristupljeno 25. veljače 2020.

Nekoliko poreza čini fiskalni okvir koji se primjenjuje na osobe koje se bave slobodnom djelatnošću – u kontekstu ovog rada sporta. Riječ je o porezu na dohodak od samostalne djelatnosti slobodnih zanimanja, porezu na dobit te porezu na dodanu vrijednost. Kada je riječ o poreznom statusu sportaša, tada je njegov porezni status moguće sagledati kroz tri područja:

- porezne olakšice za sportaše,
- porezu na dodanu vrijednost te
- porezu na dobit.

5.2. Oporezivanje dohotka fizičkih osoba u sustavu sporta

O fizičkim osobama u sustavu sporta već je bilo govora pri čemu je rečeno kako su one punopravni sudionici i dionici sustava sporta. Fizičke osobe u sustavu sporta tako čine: sportaši, treneri, osobe osposobljene za rad u sport kao i osobe koje sudjeluju u organiziranju i vođenju sportskog natjecanja. Porez na dohodak se u Republici Hrvatskoj plaća prema odredbama Zakona o porezu na dohodak. Dohodak se u Republici Hrvatskoj oporezuje prema izvorima dohotka koje prema odredbama Zakona o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19), čine:

- dohodak od nesamostalnog rada,
- dohodak od samostalne djelatnosti,
- dohodak od imovine i imovinskih prava,
- dohodak od kapitala te
- drugi dohodak.

Prema posljednjim izmjenama Zakona o porezu na dohodak, dvije su porezne stope temeljem kojih se obračunava porez na dohodak:

- 24% na poreznu osnovicu do visine 360.000,00 kuna te
- 36% na dio porezne osnovice koji prelazi 360.000,00 kuna.

Bronić i dr. (2012) ističu kako se status fizičkih osoba koje obavljaju sportsku djelatnost prema važećim odredbama oporezivanja dohotka, ne utvrđuje temeljem njihovog formalnog statusa već prema načinu obavljanja sportske djelatnosti pri čemu se misli na obilježja koja su propisana za samostalno obavljanje sportske djelatnosti i na nesamostalno obavljanje sportske djelatnosti. Iz prethodno navedenog proizlazi kako fizičke osobe koje se bave sportskom djelatnosti (sportaši, treneri, suci i dr.), ovisno o načinu na koji obavljaju sportsku djelatnost mogu biti obveznici (Bronić i dr., 2012):

- poreza na dohodak od nesamostalnog rada – zaposlenici i umirovljenici,
- poreza na dohodak od samostalnih zanimanja te
- poreza na dohodak od drugog dohotka.

Ukoliko sportaši imaju profesionalne ugovore jednako kao i drugi sportski zaposlenici (suci, treneri, menadžeri i dr.), tada oni ostvaruju dohodak temeljem nesamostalnog rada budući da su u

radom odnosu temeljem kojeg ostvaruju plaću. Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19), sportaši kao i druge fizičke osobe profesionalno se baveći sportom obveznici su poreza na dohodak od nesamostalnog rada pri čemu se na njih kao obveznike poreza na dohodak od nesamostalnog rada primjenjuju opći porezni propisi definirani odredbama Zakona o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19). Pri tome je važno naglasiti kako obvezu obračuna i plaćanja pripadajućih doprinosa te poreznih davanja s osnove nesamostalne djelatnosti ima upravo poslodavac i to vrši prilikom isplate plaće.

Dohodak od samostalne djelatnosti se utvrđuje kao razlika između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka iskazanih u Knjizi primitaka i izdataka. Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19) primitke po osnovi samostalnih djelatnosti čine sva dobra koja su poreznom obvezniku pritekla u poreznom razdoblju – razdoblju kalendarske godine u okviru vršenja njegove samostalne djelatnosti dok izdatke po osnovi samostalne djelatnosti čine svi odljevi dobara poreznog obveznika tijekom poreznog razdoblja i to radi stjecanja, osiguranja i očuvanja poslovnih primitaka.

Primjenjujući model oporezivanja dohotka po načelu dohotka od samostalne djelatnosti, fizičke osobe u sportu (sportaši, suci i dr.), dužni su voditi poslovne knjige pri čemu se na temelju razlike između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka utvrđuje godišnja porezna obveza poreza na dohodak. Pri tome je važno naglasiti kako u poslovne izdatke mogu ući svi oni izdaci koji je moguće povezati sa sportskom djelatnošću te koji su od strane fizičke osobe plaćeni. Među neke od mogućih izdataka plaćenih od strane sportaša, ulaze i (Tenabe, 2020):

- sportska oprema i rekviziti,
- naknade plaćene drugima (fizioterapeuti, osobni treneri, edukacije i dr.),
- troškovi službenog putovanja i loko vožnje,
- knjigovodstvene usluge,
- stručna literatura i časopisi,
- bankarske usluge i dr.

Nadalje, odredbama Zakona o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19), definiran je način utvrđivanja predujma poreza na dohodak od samostalne djelatnosti. Predujam poreza na dohodak od samostalne djelatnosti se utvrđuje temeljem podnesene godišnje porezne prijave koja uz iznos

mjesečnog predujma poreza na dohodak, sadrži i podatak o plaćanju godišnje porezne obveze ili pak povrata više uplaćenog poreza. Pri tome je važno istaknuti kako se porezna obveza na godišnjoj razini plaća s danom podnošenja porezne prijave – 28./29. veljača. Predujmovi poreza na dohodak plaćaju se mjesečno do posljednjeg dana u mjesecu i to za prethodni mjesec. Ukoliko se tek počinje baviti samostalnom djelatnošću, porezni obveznik nema obvezu plaćanja predujmova poreza na dohodak sve do podnošenja prve godišnje porezne prijave.

Nisu svi sportaši koji se bave samostalnom djelatnosti slobodnog zanimanja, obvezni plaćati porez na dobit već samo oni koji su stekli zakonske uvijete za oporezivanje dobiti. Iznimno, porez na dobit mogu plaćati i sportaši koji se bave samostalnom djelatnosti slobodnog zanimanja ukoliko su uputili nadležnoj Poreznoj upravi pisani zahtjev u kojem izriču kako žele plaćati porez na dobit izuzev poreza na dohodak. Naravno da oni moraju dobro procijeniti koja vrsta poreza im je isplativija.

5.3. Oporezivanje sportske djelatnosti porezom na dobit

Odredbama Zakona o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19) definirani su obveznici poreza na dobit koje čine:

- trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi,
- tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika (nerezident),
- fizička osoba koja utvrđuje dohodak na način propisan za samostalne djelatnosti prema propisima o oporezivanju dohotka ili koja počinje obavljati takvu samostalnu djelatnost ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak.

Pri tome je važno istaknuti kako su fizičke osobe koje utvrđuju dohodak na način propisan za samostalnu djelatnost prema propisima o oporezivanju dohotka obveznici plaćanja poreza na dobit ukoliko su u prethodnom poreznom razdoblju ostvarili ukupni primitak veći od 7.500.000,00 kuna. Porezne stope koje se primjenjuju pri oporezivanju porezne osnovice propisane su odredbama Zakona o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19):

- 12% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi do 7.500.000,00 kuna ili
- 18% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi jednaki ili veći od 7.500.000,00 kuna.

Sportskom djelatnošću se uz fizičke osobe mogu baviti i pravne osobe. Pravne osobe u sustavu sporta tako mogu imati status trgovačkog društva, ustanove ili pak udruženja. Pri tome je važno reći kako sportska dionička društva kao i udruge moraju biti posebno registrirana za bavljenje sportskom djelatnošću. Jednako tako, sportska dionička društva kao i sportska udruženja moraju biti registrirana i za bavljenje djelatnošću organiziranja i vođenja sportskog natjecanja.

Odredbama Zakona o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19) izričito je naglašeno kako obveznici poreza na dobit nisu:

- državne ustanove,
- ustanove jedinica (regionalne) samouprave,
- ustanove jedinica lokalne samouprave,
- državni zavodi,
- vjerske zajednice i dr. ustanove kao niti
- sportski klubovi, sportska društva i savezi.

Iznimno, sportski klubovi, sportska društva i savezi mogu postati obveznici poreza na dobit i to na inicijativu nadležne porezne uprave koja je procijenila kako obavljanje njihove gospodarske djelatnosti dovodi do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu. Bronić i dr. (2012) navode kako sportski klubovi, sportska društva ili neke druge sportske udruge koje su rješenjem nadležne porezne uprave proglašene obveznicima poreza na dobit, nisu obveznici poreza na dobit na dio koji čini razliku između prihoda i rashoda od obavljanja negospodarskih i neprofitnih djelatnosti radi kojih su osnovane. Iz prethodno navedenog proizlazi kako ukoliko se sportski klubovi bave prodajom sportske odjeće te istodobno imaju prihode temeljem donacija, članarina ili poklona, oni za pozitivnu razliku između prihoda i rashoda ne plaćaju porez na dobit budući da nisu obveznici istog.

Nacionalnim programom sporta 2019. – 2026. (Vlada Republike Hrvatske, 2019) istaknuta je mogućnost paušalnog utvrđivanja poreza na dobit i to za neprofitne organizacije koje obavljaju neku od gospodarskih djelatnosti, a temeljem koje su obveznici poreza na dobit. U takove organizacije ubrajaju se i sportski klubovi koji imaju status udruge, sportska društva te sportski

savezi. Ovim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (NN 115/16) neprofitnim organizacijama koje su obveznici poreza na dobit na temelju obavljanja neke gospodarske djelatnosti je omogućeno ne vođenje poslovnih knjiga sukladno temeljnim računovodstvenim propisima koji su na snazi u Republici Hrvatskoj.

Nadalje, Zakonom o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18), sportske i druge udruge te druge osobe koje obavljaju sportsku djelatnost prema posebnim propisima, imaju mogućnost korištenja porezno priznatog troška u vidu darovanja u naravi i novcu do iznosa od 2% prihoda ostvarenog u prethodnoj godini. U Nacionalnom programu sporta 2019. – 2026. (Vlada Republike Hrvatske, 2019) istaknuto je kako sportske neprofitne organizacije u nedovoljnoj mjeri koriste prethodno istaknute porezne olakšice, a gospodarski subjekti nisu dovoljno motivirani za darovanja u sportske svrhe.

5.4. Oporezivanje sportske djelatnosti porezom na dodanu vrijednost

Porezni obveznik poreza na dodanu vrijednost prema odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost (NN73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19) jest svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost neovisno o svrsi i rezultatu obavljanja te djelatnosti. Pri tome je važno naglasiti kako je poreznim propisima definirana gospodarska djelatnost koju čini svaka djelatnost proizvođača, trgovca ili osobe koja obavlja usluge te uključuje i djelatnosti slobodnih zanimanja.

Sportaši koji se bave samostalnom djelatnosti slobodnog zanimanja obračunavaju i plaćaju porez na dodanu vrijednost ukoliko vrijednost njihovih godišnjih oporezivih isporuka u prethodnoj ili tekućoj kalendarskoj godini prelazi 300.000,00 kuna prema odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19).

5.5. Neoporezive naknade sportašima

Sustav poreza na dohodak poznaje niz neoporezivih primitaka sportaša. No, kako bi ti primici mogli biti isplaćeni neoporezivo, njihovi isplatitelji moraju biti iz sustava sporta ili pak tijela državne ili lokalne i područne (regionalne) samouprave. Tablicom 9. dani su neoporezivi primici za sportaše.

Tablica 9. Neoporezivi primici sportaša

NEOPOREZIVI PRIMICI ŠPORTAŠA	
Nagrade neovisno o isplaćenom iznosu	• Državna nagrada za šport »Franjo Bučar«
	• Nagrade jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave – propisane statutom JLP(R)S
	• Novčane nagrade za vrhunska športska postignuća propisane Uredbom o kriterijima za dodjeljivanje državnih nagrada za vrhunska športska postignuća. Dodjeljuju se za osvojenu medalju na olimpijskim igrama, paraolimpijskim igrama i olimpijskim igrama gluhih te svjetskim i europskim prvenstvima planirane za te namjene u državnom proračunu Republike Hrvatske
Ostale nagrade	• Nagrade za športska ostvarenja po posebnim propisima (one koje su određene Pravilnikom o kategorizaciji sportaša i Pravilnikom o mjerilima za dodjelu nagrada sportašima za sportska ostvarenja – do propisanog iznosa 20.000 kuna godišnje)
Športske stipendije	• Olimpijske stipendije u iznosu do 1.750,00 kuna mjesečno
	• Stipendije kategoriziranih sportaša u iznosu do 1.750,00 kuna mjesečno
Stipendije za školovanje	• Stipendije za redovno školovanje učenika u srednjim školama i studenata na visokim učilištima do propisanog iznosa
Naknade sportašima amaterima	• Naknade za putne troškove, smještaj i prehranu u vrijeme natjecanja i priprema te naknade za pojačanu prehranu u iznosu do 1.750,00 kuna mjesečno
	• Određene naknade i potpore koje dodjeljuje športska udruga kategoriziranom sportašu u iznosu do 1.750,00 kuna mjesečno

Izvor: Vlada Republike Hrvatske (2019). Nacionalni program sporta 2019. – 2026. Dostupno na: <http://www.hasm.hr/wp-content/uploads/2019/07/Nacionalni-program-sporta-2019.-2026..pdf>.

Pristupljeno 16. veljače 2020.

Neoporezive primitke sportaša čine: nagrade neovisno o isplaćenom iznosu, ostale nagrade, športske stipendije, stipendije za školovanje te naknade sportašima amaterima. Nagrade neovisno

o isplaćenom iznosu čine: Državna nagrada za šport "Franjo Bučar", nagrade jedinica lokalne i područne samouprave, a koje su propisane statutom jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, novčane nagrade za vrhunska sportska postignuća koja se dodjeljuju za osvojene medalje na olimpijskim igrama, paraolimpijskim igrama i olimpijskim igrama gluhih te svjetskim i europskim prvenstvima. Novčane nagrade za vrhunska sportska postignuća moraju biti planirane u okviru državnog proračuna na godišnjoj razini. Ostale nagrade kao neoporezivi primici sportaša, odnose se na nagrade za ostvarena sportska postignuća po posebnim propisima. Riječ je o slijedećim propisima:

- Pravilniku o kategorizaciji sportaša te o
- Pravilniku o mjerilima za dodjelu nagrada sportašima za sportska ostvarenja.

Športske stipendije kao neoporezivi primici sportaša odnose se na olimpijske stipendije koje iznose do 1.750,00 kuna mjesečno te stipendije kategoriziranih sportaša koje također iznose do 1.750,00 kuna mjesečno. Što se tiče naknada sportašima amaterima, naknade se odnose na naknade za putne troškove, smještaj i prehranu u vrijeme natjecanja i priprema te naknade za pojačanu prehranu do iznosa od 1.750,00 kuna mjesečno kao i na određene naknade i potpore koje dodjeljuje sportska udruga kategoriziranom sportašu do iznosa od 1.750,00 kuna mjesečno.

6. TRANSFERI SPORTAŠA

Transferi sportaša predmet su razmatranja ovog poglavlja rada. Prema dostupnoj literaturi, transferi sportaša nisu u dovoljnoj mjeri razmatrani u Republici Hrvatskoj što uvelike otežava obradu same problematike oporezivanja transfera koja je izuzetno važna ukoliko se u obzir uzmu efekti koje transferi sportaša imaju na gospodarski sustav određene zemlje. U okviru ovog poglavlja, pozornost je prvenstveno usmjerena pojmovnom definiranju transfera sportaša kao i svim drugim bitnim odrednicama transfera sportaša. Potom je bilo općenito govora o transferima sportaša u Republici Hrvatska pri čemu je fokus stavljen na oporezivanje transfera sportaša u inozemstvu i tuzemstvu kao i na oporezivanje transfera sportskih klubova. Ujedno, pozornost je bila usmjerena i transferima sportaša u Europskoj uniji.

6.1. Pojmovno definiranje transfera sportaša

Dostupna literatura koja obrađuje problematiku transfera sportaša u Republici Hrvatskoj, uistinu je oskudna što i te kako otežava obradu same problematike transfera sportaša poglavito ukoliko se u obzir uzmu sportski rezultati i potencijali hrvatskih sportaša.

6.1.1. Povijesni aspekt transfera sportaša

Transferi sportaša nisu pojava modernog doba, već se vežu za 19. stoljeće i Englesku pri čemu Mićović (2015) ističe kako je već krajem 19. stoljeća realizacija transfera zahtijevala ispunjavanje slijedećih pretpostavki:

- vršenje transfera između profesionalni klubova koji su sudionici organiziranih natjecanja,
- određivanje plaće igraču u okviru maksimuma koji je prethodno određen te
- dobivanje suglasnosti igrača od strane lige i njihovog kluba za prelazak u novi klub.

Riječ je o prvoj fazi transfera koja je prethodila drugoj fazi transfera, a koju je činilo uvođenje zaključivanja sportskih ugovora na određeno vrijeme. Uvođenje zaključivanja sportskih ugovora u transferni odnos bilo je u interesu sportaša pri čemu Mićović (2015) navodi kako je zaključivanje ugovora na određeno vrijeme pridonijelo nestajanju doživotnih ugovora. Posljednja faza razvoja sportskih transfera, moderna je faza koja je započela krajem 20. stoljeća. Mićović (2015) kazuje

kako moderna faza transfera počinje donošenjem presude od strane Europskog suda pravde i to 15. prosinca 1995. godine i to u slučaju Bosman. Zeko - Pivač (2014) navodi kako je Bosman (belgijski nogometaš) imao važeći ugovor s belgijskim klubom *FC Liege* nakon čijeg je isteka dobio ponudu francuskog kluba *USL Dunkerque* koju je odlučio prihvatiti, ali je bio onemogućen u prelasku budući da prema tada važećim propisima, zadnji igračev klub imao pravo tražiti odštetu prilikom transfera neovisno o činjenici da s igračem više nema sklopljen važeći ugovor. Bosmanov trenutni klub postavio je previsok odštetni zahtjev te novom klubu nije poslao ispravu o transferu što je francuski klub ponukalo na odustajanje od transfera te usmjeravanje Bosmana pravnim institucijama.

Uz prethodno naveden problem, Bosman je prema Zeko – Pivač (2014) uočio i druge diskriminatorne odredbe koje je sport tada sadržavao pri čemu je potrebno navesti i problem FIFA-ina pravila ograničavanja broja profesionalnih igrača koji su državljani drugih država članica, a koji su nastupali u nacionalnim sportskim natjecanjima. Presuda od strane Europskog suda pravde od 15. prosinca 1995. godine značajna je jer je njome priznato pravo na slobodu kretanja igrača što konkretno znači da su igrači slobodno mogli napuštati sportske klubove po isteku ugovora kao i zaključivanje novih ugovora s klubovima na području Europske unije i to bez obveze plaćanja zbog prelaska klubu kojega napuštaju.

Zeko – Pivač (2014) navodi kako su presudom u slučaju Bosman jasno razgraničene ekonomske i sportske aktivnosti te je donesen zaključak kako je sport pod ingerencijom prava Europske unije sve dok igrači za svoje usluge primaju financijsku kompenzaciju. Ujedno, Zeko – Pivač (2014) navodi i kako ograničavanje transfera na način da za igrača novi sportski klub bivšem sportskom klubu mora platiti odštetu iako stari klubovi s igračem nemaju valjane ugovore, okarakterizirano je kao nepovoljno budući da se radi o ograničavanju pronalaženja zaposlenja igračima.

Važno je naglasiti kako je presuda Europskog suda pravde od 15. prosinca 1995. godine u slučaju Bosman, bitno pridonijela povećanju broja transfera što je ujedno primoralo sportske klubove na prilagodbu novoj situaciji. Mićović (2015) navodi kako su sportski klubovi bili primorani obnavljati ugovore ili se usuglašavati s transferima prije isteka važnosti ugovora koje su imali s igračem što je bilo u funkciji izbjegavanja rizika smanjenja aktive proizašle zbog gubitka prava na transfernu naknadu nakon prestanka ugovora. Među temeljnim odrednicama sportskih transfera,

svakako je važno istaknuti angažman velikih financijskih sredstava, ali i uspostavu specifičnog tržišta.

Unatoč prethodno navedenim specifičnostima sportskih transfera, oni i dalje nisu zakonodavno uređeni u pravnim sustavima zemalja. Tako sportski transferi nisu zakonodavno uređeni niti u pravnom sustavu Republike Hrvatske. Problematika transfera razmatrana je i u okviru Bijele knjige o sportu koja ističe bojazan ugroze integriteta sportskih natjecanja kao posljedice ne postojanja definiranih pravila o transferima. Prema Komisiji Europskih zajednica (2007), nadležna nogometna tijela su 2001. godine pokrenule reviziju FIFA-e o međunarodnim transferima nogometaša po pitanju kompenzacije troškova treninga kojima su izvrgnuti nogometni klubovi, stvaranju rokova za transfere, zaštitu školskog obrazovanja maloljetnih igrača te zajamčen pristup nacionalnim sudovima.

Potrebno je istaknuti kako su transferi igrača ukazali i na upitnu legalnost financijskih tokova uključenih u transfere sportaša. Komisija Europskih zajednica (2007) dala je potencijalno rješenje za transparentnije novčane tokove koji su vezani za transfere, a odnose se na sustav informacija i ovjeru transfera. Kao jedno od posebnih područja razmatranja Bijele knjige o sportu jesu i agenti igrača koje igrači i sportski klubovi danas sve češće unajmljuju u cilju što boljeg pregovaranja i potpisivanja sportskih ugovora.

Prema Komisiji Europskih zajednica (2007), postoje brojna izvješća koja svjedoče o lošem postupanja agenata u slučaju zastupanja interesa sportaša i sportskih klubova, a koji su uzrokovali brojne slučajeve korupcije, pranja novca te iskorištavanja maloljetnih igrača. Kako bi se spriječili prethodno navedeni slučajevi, važno je provođenje reguliranja i nadziranja rada sportskih agenata.

6.1.2. Pojam transfera

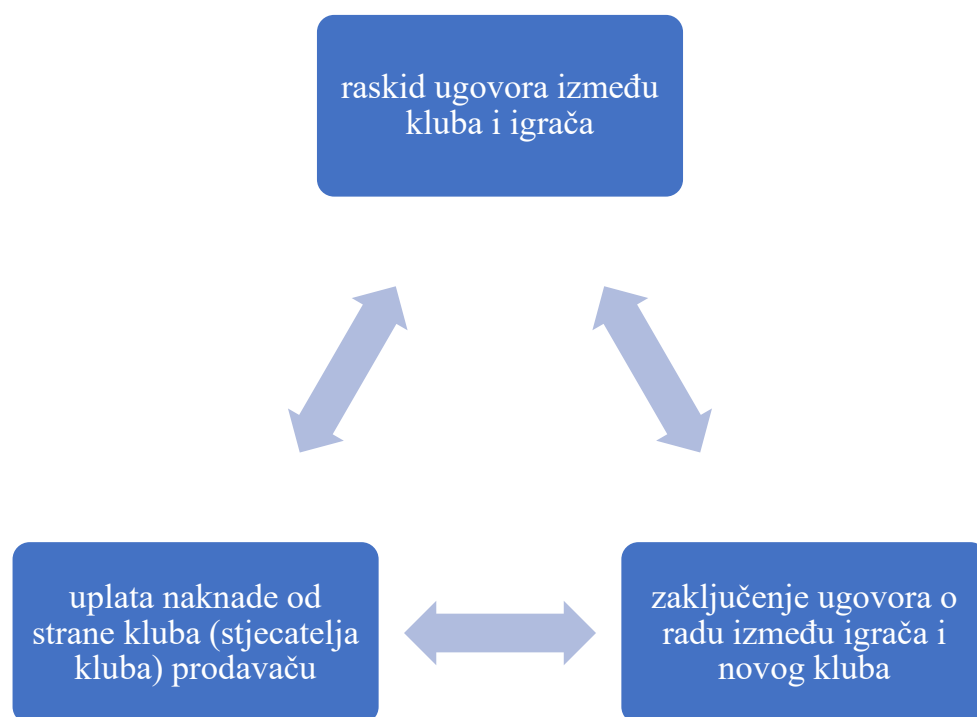
Proučavajući dostupnu literaturu, uočen je nedostatak definicije pojma transfera. Prethodno navedeno posljedica je nedovoljnog razmatranja problematike transfera sportaša kako s aspekta zakonodavaca, tako i sa aspekta sportskih, poreznih i inih stručnjaka, a za koje je razmatranje problematike sportskog transfera od krucijalne važnosti s poreznog tj. ekonomskog aspekta općenito. Nedostatak zakonodavne uređenosti problematike transfera sportaša uvelike utječe na pitanje uspješnosti samih sportskih transfera što implicira na važnost uređenja same problematike.

Mićović (2015) navodi kako definiciju transfera pokušava dati doktrina pri čemu on pojam transfera definira kao operaciju na osnovu koje klub prihvata raskid ugovora o radu prije roka što je u funkciji omogućavanja igrača od strane drugog kluba uz financijsku naknadu plaćenu od strane drugog kluba. Moguće je razlikovati dvije vrste transfera (Težak, 2018):

- nacionalni transfer sportaša – postupak transfera unutar istog nacionalnog saveza koji je donio i uredio pravila vezana za transfer sportaša te
- međunarodni transfer sportaša – postupak transfera sportaša koji prelazi u klub koji pripada drugom nacionalnom savezu koji mora biti uređen međunarodnim pravilima o statusu i transferima sportaša.

Slijedom prikazanog, dana su tri temeljna elementa transfera.

Shema 7. Elementi transfera

Izvor: Mićović, M. (2015). Transferi fudbalera. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 52, No. 2, str. 515. – 522.

Tri su elementa sportskog transfera: raskid ugovora između sportskog kluba i igrača, zaključenje ugovora o radu između igrača i novog kluba te uplata naknade od strane kluba stjecatelja klubu prodavatelju. Ugovor o transferu predstavlja trostrani posao koji prema Mićović (2015) mora zadovoljiti slijedeće pretpostavke:

- postojanje pravno valjanog ugovora o radu s klubom prodavačem,
- izvršenje pravno valjanog ugovora o radu mora biti u roku (ukoliko je ugovor o radu istekao, tada je igrač slobodan tražiti angažman bez obaveze traženja suglasnosti postojećeg kluba) te
- definitivno raskidanje inicijalnog ugovora o radu.

Ugovor o transferu sportaša predstavlja složeni posao koji postaje punovažnim njegovim potpisivanjem te podrazumijeva ispunjenje ugovornih odredbi. Važno je naglasiti kako ugovora o transferu nema ukoliko ugovor o radu s klubom prodavačem nije raskinut. Razmatrajući problematiku transfera, Mićović (2015) spominje i termin privremenog transfera koji označava privremeno ustupanje igrača na period koji ne može biti duži od jedne natjecateljske sezone ističući pri tome kako klub koji prima igrača nema pravo na njegovo dalje transferiranje, napominjući kako su pravila ustupanja identična pravilima vezanim za transfere.

6.1.3. Transferna naknada

O pojmu transferne naknade je također potrebno reći nekoliko riječi. Problematika transferne naknade u Republici Hrvatskoj, također je izuzetno slabo obrađena što bitno otežava razmatranje problematike transfera. Transferna naknada prema Težak (2018) označava ovlaštenje bivšeg kluba da pri transferu igrača zahtjeva od novog kluba plaćanje određenog novčanog iznosa koji simbolizira ulaganje u igrača i njegovo treniranje. U dostupnoj literaturi moguće je susresti i termin transferna odšteta.

Đurđević (2015) ističe kako razlozi za plaćanje naknade za treniranje leže u činjenici da se treniranje i obrazovanje igrača obavlja između 12. i 23. godine života sportaša ističući pri tome kako naknada za treniranje predstavlja opće pravilo te se plaća do 23. godine života za treniranje koje je obavljeno do 21. godine života osim ukoliko je očigledno kako je igrač prije navršene 21. godine života prekinuo svoje razdoblje treniranja. Đurđević (2015) navodi kako se u tom slučaju

naknada za treniranje plaća do kraja natjecateljske godine u kojoj je igrač navršio 23. godine pri čemu se obračun plativog iznosa temeljni na godinama između 12. godine i godine života kada je utvrđeno da je igrač završio svoje treniranje.

Mićović (2015) navodi kako se plaćanje transferne naknade uređuje ugovornim odredbama pri čemu je uobičajeno da se plaćanje transferne naknade vrši u novcu i to gotovom novcu ili na rate navodeći kako se klubovi sporazumno mogu dogovoriti da se plaćanje transferne naknade barem u jednom dijelu isplati kroz prihode od odigranih utakmica čije će troškove snositi klub kupac s time da dobit u cijelosti pripadne klubu prodavača. Transferna naknada s računovodstvenog aspekta predstavlja nematerijalno pravo iskazano u bilančnoj aktivi. Mićović (2015) naglašava kako je klub prodavač na ostvarena sredstva s osnove transferne naknade dužan platiti porez na dodanu vrijednost budući da se ne radi o naknadi štete već o kupovini određenog nematerijalnog prava.

6.2. Tansferi sportaša u Republici Hrvatskoj

Prelasci sportaša iz jednog sportskog kluba u drugi sportski klub zanimljivi su javnosti. Jedan od razloga prethodno navedenog upravo je i činjenica kako se sportska djelatnost u Republici Hrvatskoj mahom financira javnim novcima – novcima poreznih obveznika. Kuliš i Franić (2013) navode kako porezni položaj subjekata u sportu ovisi o njihovom pravnom obliku i ciljevima djelovanja napominjući pri tome kako zakonodavni propisi rijetko posebnim propisima propisuju poseban porezni položaj za subjekte u sportu već njihov položaj ovisi i o pravnom statusu. Ono što je uočljivo iz dostupne literature koja je obrađivala problematiku transfera u Republici Hrvatskoj, vezanost je naknada za prijelaz sportaša iz jednog u drugi klub isključivo za nogometne transfere neovisno o tome jesu li oni sportska udruženja ili sportska dionička društva.

Prema Bronić i dr. (2012), u 2011. godini je prema Svjetskoj nogometnoj organizaciji u svijetu bilo 11.500 transfera nogometaša čija je ukupna vrijednost bila 2,25 milijardi eura. Bronić i dr. (2012) naglašavaju kako je transfere sportaša u poreznom smislu moguće razmatrati s aspekta oporezivanja dobiti, s aspekta oporezivanja poreza na dodanu vrijednost ukoliko se radi o obvezama klubova, ali i s aspekta poreza na dohodak ukoliko se radi o poreznoj obvezi igrača na prihod ostvaren od transakcija. O prethodno spomenutim porezima, bilo je govora u okviru

fiskalnog okvira primjenjivog na fizičke i pravne osobe u sustavu sporta. Tako je primjerice Zakonom o porezu na dobit navedeno kako sportski klubovi, sportska društva i savezi kao neprofitni pravni subjekti nisu obveznici poreza na dobit. No, takova društva mogu obavljati gospodarsku djelatnosti i temeljem te gospodarske djelatnosti ostvariti neopravdane povlastice na tržištu.

U tim slučajevima, nadležna porezna uprava je dužna na vlastitu inicijativu ili pak na inicijativu drugih zainteresiranih stranaka donijeti porezno rješenje kojim se utvrđuje sportski klub, sportsko društvo ili savez kao poreznog obveznika poreza na dobit. Sokanović i dr. (2012) navode kako obavljeni transferi igrača iz jednog sportskog kluba u drugi sportski klub u Republici Hrvatskoj smatra se obavljenom uslugom prema odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost pri čemu napominju kako se porez na dodanu vrijednost plaća prema mjestu isporuke dobra ili pak obavljanja usluga. Kuliš i Franić (2013) ističu kako poduzetnički status pravne ili fizičke osobe nije bitan za dodjeljivanje statusa obveznika poreza na dodanu vrijednost već je bitno ostvarivanje prihoda od strane pravne ili fizičke osobe budući da porez na dodanu vrijednost predstavlja porezni oblik kojim se oporezuje promet dobara i usluga, a ne rezultat gospodarske aktivnosti.

Shodno tome, nogometni ali i drugi sportski klubovi obavljaju svojevrsne isporuke dobara i usluga koje se očituju u prodaji klupskih suvenira, prodaji ulaznica sportskih utakmica, iznajmljivanju svojih poslovnih prostora, ali i ostvarivanju naknada s osnove prelaska igrača u druge klubove. Prethodno navedene aktivnosti sportskih klubova, rezultiraju ostvarivanjem prihoda koji je predmetom oporezivanja ukoliko se pređe zakonski definirana osnovica koja trenutno u Republici Hrvatskoj iznosi 300.000,00 kuna. Sportski klubovi kao takvi ne postaju obveznici poreza na dodanu vrijednost od 01. siječnja slijedeće godine, već mjesec dana nakon prelaska definirane osnovice za oporezivanje dodane vrijednosti.

Ovdje je potrebno reći kako sportski klubovi kao takvi ostaju u sustavu poreza na dodanu vrijednost još dvije godine, neovisno o visini ostvarenog prihoda u slijedećoj godini, a koja može biti manja od 300.000,00 kuna.

Nadalje, ukoliko se radi o transferu igrača iz sportskog kluba u sportski klub u tuzemstvu, tada se primjenjuje stopa poreza na dodanu vrijednost od 25% na transfer sportaša. Kuliš i Franić (2013) u razmatranju pravnog oblika transfera navode mišljenje Porezne uprave sukladno kojem sportski klub – obveznik poreza na dodanu vrijednost – sporazumno igraču dopušta prelazak u drugi klub,

odriče se prava koja ima prema igraču te za to prima određenu naknadu koja prema odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost predstavlja predmet oporezivanja. U tom kontekstu, odricanje od prava jedne ugovorne strane pri čemu druga ugovorna strana za to odustajanje plaća naknadu predstavlja usluga koja se Zakonom o porezu na dodanu vrijednost, oporezuje.

Nadalje, postavlja se pitanje obračunavaju li sportski klubovi koji su u Republici Hrvatskoj obveznici poreza na dodanu vrijednost, porez na naknade za prelaske igrača iz jednog sportskog kluba u drugi sportski klub. Obzirom kako u zakonodavnim propisima nije striktno navedeno da se takove transakcije trebaju oporezivati, nisu dostupne informacije o postupanjima sportskih klubova – obveznika poreza na dodanu vrijednost u tim slučajevima. U sustavu sporta izuzetno značajnu ulogu u ostvarivanju transfera sportaša imaju sportski menadžeri.

Sportski menadžeri imaju ovlaštenje posredovanja prilikom prelaska sportaša iz jednog sportskog kluba u drugi sportski klub te temeljem takovog posla oni imaju pravo na dio prihoda ostvarenog obavljanjem djelatnosti transfera (prodaje) igrača. Kuliš i Franić (2012) navode da su sportski menadžeri u tom slučaju fizičke osobe u sportu ističući pri tome kako se transferi sportaša nigdje izrekom ne navode kao vrsta dohotka. No, iako se transferi sportaša ne navode kao vrsta dohotka, prihod s osnove transfera sportaša predstavlja primitak koji je sukladno poreznom propisu oporeziv i to ovisno o tome obavlja li sportski menadžer ovu djelatnost nesamostalno (temeljem ugovora o radu) ili samostalnim zanimanjem.

Kod oporezivanja transfera, svakako je potrebno razmotriti porezni status sportaša kao fizičkih osoba. O poreznom statusu obavljanja sportskih djelatnosti fizičkih osoba bilo je govora u okviru posebnog poglavlja pri čemu su sportaši kao fizičke osobe obveznici poreza na dohodak, prireza porezu na dohodak te plaćanja obveznih doprinosa s osnove mirovinskog i zdravstvenog osiguranja. Kada je riječ o oporezivanju transfera fizičkih osoba, Kuliš i Franić (2013) navode kako izrijekom nigdje nije navedeno kako se naknada od transfera sportaša smatra oporezivim primitkom. No, naknade od transfera sportaša su oporezive te se oporezuju ovisno o načinu obavljanja sportske djelatnosti sportaša kao fizičke osobe i to samostalnim i nesamostalnim radom ili pak kao zanimanjem.

6.3. Transferi sportaša u Europskoj uniji

Problematika sportskih transfera, izražena je i na području cjelokupne Europske unije. Dvije su važne studije razmatrale sportske transfere na području Europske unije. Prva studija svjetlo dana je ugledala 2013. godine i to 17 godina nakon slučaja Bosman koji je uvelike promijenio transfernu praksu u profesionalnom sportu, ali i 11 godina nakon što su donesena nova FIFA-ina pravila vezana za transfere. Ova je studija značajna budući da se suvremeni sport susretao s novim izazovima među kojima je potrebno istaknuti (KEA – CDES, 2013):

- dužničku krizu koja je prijetila financijskoj stabilnosti sektora sporta,
- učinak kriminaliteta na sportske igre među kojima je potrebno istaknuti trgovinu igračima, ilegalno klađenje, korupcija i dr.,
- nove oblike ulaganja u sportaše koji pak ugrožavaju sposobnost sportskih tijela u reguliranju svojih aktivnosti te
- ispitivanje uloge i snage sportskih saveza u organiziranju i reguliranju ponašanja moćnih sportskih klubova koji posluju poput trgovačkih društava te na tržištu kapitala kotiraju dionicima.

Što se tiče rezultata provedene studije, potrebno je reći kako je studija ukazala na povećanja transferne naknade u razdoblju od 1995. i 2011. godine. Nadalje, studija je ukazala na nužnost i važnost rješavanja konkurentne neravnoteže ukazujući pri tome kako jedan od glavnih ciljeva sportskih institucija treba biti jamstvo integriteta natjecanja te postizanja ravnoteže između konkurenata. Sama provedena studija je ukazala kako evolucija tržišta transfera uvelike utječe na otvorenost sportskih natjecanja kao i na neizvjesnost sportskih natjecanja kada je riječ o sportskim rezultatima.

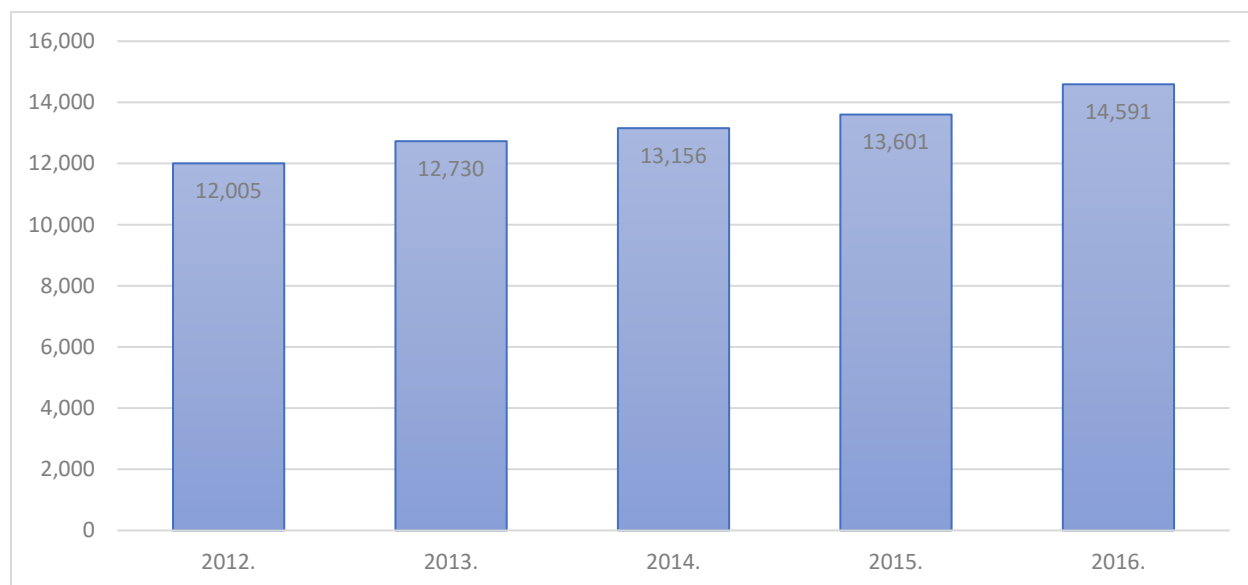
Studijom Ekonomskih i pravnih aspekata transfera sportaša iz 2013. godine, identificirani su izazovi o kojima promišljati moraju sportske institucije tj. sportske vlasti. Riječ je o slijedećim izazovima (KEA – CDES, 2013):

- povećanje transparentnosti sportskih transfera što je u funkciji sprječavanja nepoštenih aktivnosti te poticanja bolje implementacije pravila,
- održavanje konkurentne ravnoteže boljim mehanizmima raspodjele,
- poticanje i održavanje društvene funkcije sporta poglavito kada je riječ o razvoju mladih,

- uspostavljanje pravednog i učinkovitog sustava rješavanja sporova te
- povećanje suradnje s tijelima vlasti kako bi se spriječile nelegalne aktivnosti u sportu kao što su to pranje novca, neopravdano ulaganje u sportu i dr.

Druga studija kojom su analizirane ekonomski i pravni učinci transfera sportaša, svjetlo dana je ugledala u ožujku 2018. godine. Ovom studijom je potvrđena ekonomska i pravna složenost transfera sportaša što proizlazi iz problematike razlikovanja sportskih i ekonomskih aspekata transfera sportaša. Njome je istaknuto kako su zakonodavni propisi u segmentu sportskih propisa u funkciji očuvanja tržišne konkurencije, ali i povećanja visine sportskih transfera posebice na nogometnom tržištu što ima značajan učinak na sportske klubove.

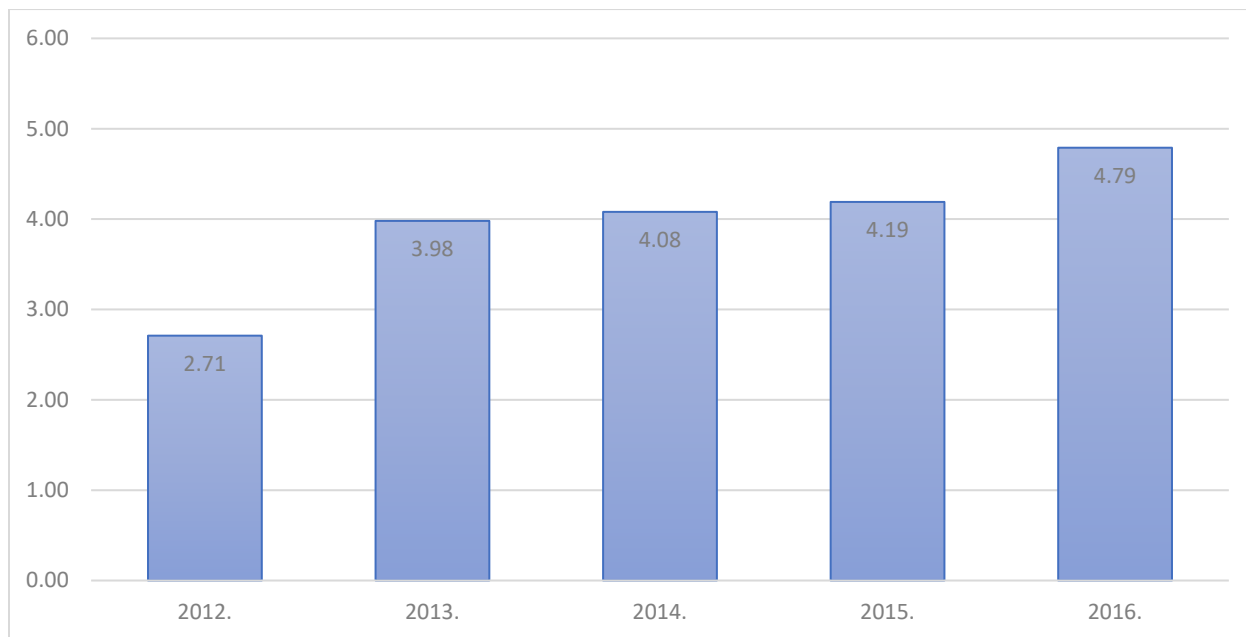
Grafikon 1. Kretanje broja međunarodnih transfera u razdoblju od 2012. do 2016. godine

Izvor: European Commission (2018). An update of change drivers and economic and legal implications of transfers of players [online]. Dostupno na: <https://ec.europa.eu/sport/sites/sport/files/report-transfer-of-players-2018-en.pdf>. Pristupljeno 15. ožujka 2020.

Studija iz 2018. godine ukazala je na povećanje broja međunarodnih transfera u razdoblju od 2012. do 2016. godine što je rezultiralo pozitivnim kretanjem međunarodnih transfernih naknada u razdoblju od 2012. do 2016. godine, a što je prikazano Grafikonom 2.

Grafikon 2. Kretanje međunarodnih transfernih naknada u razdoblju od 2012. do 2016. godine u milijardama dolara

Izvor: European Commission (2018). An update of change drivers and economic and legal implications of transfers of players [online]. Dostupno na: <https://ec.europa.eu/sport/sites/sport/files/report-transfer-of-players-2018-en.pdf>. Pristupljeno 15. ožujka 2020.

Međunarodne transferne naknade su u razdoblju od 2012. do 2016. godine su također zabilježile tendenciju porasta pri čemu je potrebno reći kako je najveća ukupna međunarodna transferna naknada ostvarena upravo u 2016. godini. European Commission (2018) navodi kako je transferna naknada uključujući i domaće transfere u velikih pet europskih liga značajno porasla s 2 milijarde eura u 2012. godini na 5,9 milijardi eura u 2017. godini. Studija iz 2018. godine pokazala je kako je Europska unija i dalje najveće nogometno tržište na svijetu ističući kako Europska unija ima svjetski najpoznatije i najuspješnije nogometne klubove, ali i igrače koji igraju u europskim nacionalnim ligama. Studija iz 2018. godine potvrdila je tendenciju rasta europskog nogometnog tržišta.

7. ZAKLJUČAK

Temeljem dostupne literature, u okviru ovog rada je obrađena problematika oporezivanja transfera sportaša i to u okviru sedam poglavlja. U uvodnom poglavlju su definirani ciljevi izrade završnog rada, hipoteze završnog rada, metode korištene u izradi rada te struktura rada. U drugom poglavlju je razmatrana važnost sporta u suvremenom društvu, a u okviru čega je dana definicija sporta. Obrađena su načela na kojima se zasniva sport u Republici Hrvatskoj te je iznesena SWOT analiza hrvatskog sporta. U trećem poglavlju bila je razmatrana sportska djelatnost u Republici Hrvatskoj pri čemu je fokus stavljen na povijest sportskog prava, sustav sporta i sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj, sportska društva u Republici Hrvatskoj kao i na financiranje sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj i obvezu financijskog izvještavanja.

Organizacija i upravljanje sportom u Republici Hrvatskoj razmatrani su u četvrtom poglavlju rada pri čemu je obrađen piramidalni ustroj sportskog sustava u Republici Hrvatskoj te je naglasak stavljen na nacionalnu klasificiranost sustava sporta. U petom poglavlju fokus je stavljen na fiskalni okvir primjenjiv na fizičke i pravne osobe u sustavu sporta pri čemu je prvenstveno definirana djelatnost slobodnih zanimanja te je razmatrano oporezivanje dohotka sportaša i drugih fizičkih osoba u sportu, oporezivanje sportske djelatnosti porezom na dobiti te oporezivanje sportske djelatnosti porezom na dodanu vrijednost. Ujedno su razmatrane i neoporezive naknade sportašima.

O transferima sportaša bilo je govora u šestom poglavlju rada pri čemu su transferi sportaša razmatrani u općenitom kontekstu te je naglasak stavljen na oporezivanje transfera profesionalnih sportaša u tuzemstvu i inozemstvu kao i na oporezivanje transfera sportskih klubova. U okviru ovog poglavlja bilo je govora i o transferima sportaša u Europskoj uniji. U sedmom poglavlju su izneseni zaključci rada.

U zaključnim razmatranjima svakako je važno istaknuti ogroman deficit literature koja obrađuje problematiku oporezivanja transfera sportaša u Republici Hrvatskoj koja ne samo što je štura već je i poprilično zastarjela. Štura i zastarjela literatura vezana za oporezivanje sportskih transfera uvelike je otežavala izradu samog završnog rada poglavito kada je riječ o definiranju temeljnih pojmova vezanih za sportske transfere. Jednako tako, problematika sportskih transfera je u nedovoljnoj mjeri zastupljena i u važećem zakonodavnom okviru sportske djelatnosti u Republici

Hrvatskoj što potencijalno ukazuje na nedovoljno shvaćanje učinaka koje transferi sportaša mogu imati na gospodarsku aktivnost neke zemlje.

Upravo je područje Europske unije područje na kojemu se vrše najveće prodaje sportaša, poglavito kada je riječ o nogometašima. Europska unija predstavlja najveće i najpoznatije svjetsko nogometno tržište koji unatoč svojoj snažnoj pozicioniranosti i dalje bilježi tendenciju rasta. Obrađujući dostupnu literaturu, utvrđeno je kako transferi sportaša nisu pojava modernog doba, ali jest porast broja transfera, a s porastom broja transfera i porast zarade od transfera pojava koja obilježava tržište sportskih transfera više od posljednja dva desetljeća. Tek su u posljednjem desetljeću 20. stoljeća stvoreni preduvjeti za tendenciju rasta broja transfera i omogućavanja slobode kretanja sportaša.

Značajni iznosi od sportskih transfera ostvaruju se upravo na prostoru Europske unije i to ponajviše u nogometu budući da na području Europske unije djeluju najjači nogometni klubovi svijeta. Hrvatski igrači, ali i sportski klubovi ostvarili su značajne financijske korisnosti temeljem prodaje svojih sportaša. Obrađujući dostupnu literaturu poglavito zakonodavni okvir obavljanja sportske djelatnosti u Republici Hrvatskoj, moguće je konstatirati kako je hrvatski porezni sustav prepoznao važnost i nužnost oporezivanja dohotka profesionalnih sportaša, ali i gospodarske djelatnosti sportskih klubova koji djeluju na području Republike Hrvatske čime se ***prva postavljena hipoteza rada prihvaća***, a o čemu svjedoči postojeći zakonodavni sustav Republike Hrvatske. U oporezivanju dohotka profesionalnih sportaša te gospodarske djelatnosti sportskih klubova Republike Hrvatske, primjenjuju se odredbe Zakona o porezu na dohodak, odredbe Zakona o porezu na dobit te odredbe Zakona o porezu na dodanu vrijednost.

Analizirajući dostupnu literaturu, moguće je konstatirati kako postojećim zakonodavnim sustavom nisu stvoreni preduvjeti za prepoznavanje i sprječavanje potencijalnih opasnosti proizašlih iz gospodarskih aktivnosti profesionalnih sportaša što je posljedicom nedorečenosti samih zakonodavnih propisa čime se ***druga postavljena hipoteza odbacuje***. Kada je pak riječ o oporezivanju transfera sportaša u Republici Hrvatskoj, u važećim zakonodavnim propisima nije striktno navedeno kako su transferi sportaša u Republici Hrvatskoj oporezivi. No, prema odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost, prelazak igrača iz jednog sportskog kluba u drugi sportski klub u Republici Hrvatskoj predstavlja obavljenju uslugu te se plaća prema mjestu

obavljanja usluge. Ovdje je potrebno naglasiti kako se sukladno važećim zakonodavnim propisima transfer igrača oporezuje kao promet dobara i usluga te se primjenjuje stopa poreza od 25%.

Što se tiče oporezivanja transfera sportaša s aspekta menadžera koji sudjeluje u transferu sportaša, primitak s osnove transfera sportaša za sportskog menadžera jest oporeziv, a oporezuje se ovisno o njegovom načinu obavljanja sportske djelatnosti i to s osnove nesamostalnog rada, samostalnog rada te zanimanja. Prethodno navedeno se odnosi i na primitke s osnove transfera sportaša kao fizičkih osoba. Važno je naglasiti kako u zakonodavnim propisima izrijeком obveza oporezivanja sportskih transfera nigdje nije navedena, ali se prema dostupnim mišljenjima porezne uprave ista podrazumijeva.

Što se pak tiče efikasnosti hrvatskog poreznog sustava u oporezivanju transfera sportaša, potrebno je reći kako sve dostupne informacije ne govore o efikasnosti hrvatskog poreznog sustava u oporezivanju transfera sportaša čime se ***treća postavljena hipoteza rada, odbacuje***. Shodno tome, efikasnost hrvatskog poreznog sustava u oporezivanju transfera sportaša trebala bi u značajnijoj mjeri biti razmatrana i istraživana te kao takva prezentirana javnosti Republike Hrvatske budući da svi građani kroz svoja porezna davanja pridonose financiranju sportske aktivnosti u Republici Hrvatskoj što pak omogućuje profesionalno bavljenje istom svakom pojedincu koji ima želju baviti se istom.

LITERATURA

- Bartoluci, M. (2003). *Ekonomika i menadžment spora*. Zagreb: Informator i kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Bodin, D., Robene, L., Heas, S. (2007). *Sport i nasilje u Europi*. Zagreb: Knjiga trgovina u Europi d.o.o.
- Brkljača, M. (2007). *Etika i sport*. Medicina, Vol. 43, str. 230. – 233.
- Bronić M. i dr. (2012). *Financiranje sporta u Republici Hrvatskoj s usporednim prikazom financiranja u Europskoj uniji*. Zagreb: Institut za javne financije.
- Đulabić, V. (2011). *Razvoj i modernizacija regionalne samouprave u Hrvatskoj u Decentralizacija*. Zagreb: Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo.
- Đurđević, N. (2015). *Obveza plaćanja naknade za treniranje igrača*. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 52, No. 4, str. 1047. – 1067.
- European Commission (2018). *An update of change drivers and economic and legal implications of transfers of players* [online]. Dostupno na: <https://ec.europa.eu/sport/sites/sport/files/report-transfer-of-players-2018-en.pdf>. Pristupljeno 15. ožujka 2020.
- Hinch, T., Higham, J. (2004). *Sport Tourism Development*. Clevedon: Cromwell Press.
- Hrvatski olimpijski odbor (2018). *Pravilnik o kategorizaciji sportaša* [online]. Dostupno na: <https://www.hoo.hr/images/dokumenti/kategorizacija-sportasa/2018/pravilnik-o-kategorizaciji-sportasa-veljaca-2018-procisceni-tekst.pdf>. Pristupljeno 25. siječnja 2020.
- Kačer, H., Perkušić, A., Ivančić – Kačer, B. (2012). *Postoji li u Republici Hrvatskoj (kvalitetno) sportsko pravo*. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 49, No. 4, str. 727. – 740.
- KEA – CDES (2013). *The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players* [online]. Dostupno na: https://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/documents/study-transfers-exec-summary_en.pdf. Pristupljeno 15. ožujka 2020.
- Komisija Europskih zajednica (2007). *Bijela knjiga o sportu* [online]. Dostupno na: http://www.szgz.hr/wp-content/uploads/2016/11/bijela_knjiga_o_sportu.pdf. Pristupljeno 29. veljače 2020.
- Kuliš, D., Franjić, J. (2013). *Transferi profesionalnih sportaša: financijski i porezni učinci*. Newsletter: povremeno glasilo za javne financije, br. 74, str. 1. – 8.

- Mendeš, I., Berčić, M. (2015). Rezultati istraživanja: Snaga tolerancije – sprječavanje nasilja i korupcije u sportu. Rijeka: Udruga Regionalni info centar za mlade Rijeka – UMKI.
- Mićović, M. (2017). Profesionalni sportski klub. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 54, No. 2., str. 361. – 372.
- Mićović, M. (2015). Transferi fudbalera. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 52, No. 2, str. 515. – 522.
- Milanović, D. (2009). Teorija i metodika treninga. Zagreb: Odjel za izobrazbu trenera Društvenog Veleučilišta u Zagrebu, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Milanović, D., Čustonja, Z., Hrženjak, M. (2016). Sport u razvitku hrvatskog društva. Kineziologija i područja edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije u razvitku hrvatskog društva, str. 41. – 50.
- Ministarstvo financija (2015). Oporezivanje djelatnosti slobodnih zanimanja [online]. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/173%20zanimanja%20za%20WEB.pdf. Pristupljeno 25. veljače 2020.
- NKD s objašnjenjima 2007. Dostupno na: https://e-obrt.portor.hr/dokumenti/nkd2007_s_objasnjenjima.pdf. Pristupljeno 16. veljače 2020.
- Međunarodni olimpijski odbor (2015). Olimpijska povelja [online]. Dostupno na: http://hms.hr/wp-content/uploads/2015/02/1.-Olimpijska_povelja_2015-1.pdf. Pristupljeno 10. veljače 2020.
- Petrović, S., Liszt, M., Marić Horvat, V. (2010). Trgovačko društvo kao organizator i voditelj športskog natjecanja – međunarodnog teniskog turnira. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 47, No. 2, str. 309. – 326.
- Petrović, M., Knezović, D., Todorović M. (2017). Sportski turizam kao komponenta razvoja održivog poduzetništva. Obrazovanje za poduzetništvo – E4E: znanstveno stručni časopis o obrazovanju za poduzetništvo, Vol. 7., No. 1, str. 81. – 89.
- Primorsko – goranska županija (2016). Strategija razvoja sporta Primorsko – goranske županije 2016. -2020. Dostupno na: https://www2.pgiz.hr/doc/uo_kultura_sport/2016-05-strategija-sport/01-srs-pgz-2016-2020.pdf. Pristupljeno 15. veljače 2020.

- Smokvina, V., Rubeša, T. (2014). Gospodarska sloboda kretanja profesionalnih sportaša kao radnika u Europskoj uniji s naglaskom na pravne izvore i odluku Bernard. Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Vol. 64, No., 3, str. 393. – 423.
- Sokanović, L., Šinković, Z., Pajčić, M. (2012). Utaja poreza i drugih davanja u sportu. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 49, No. 4., br. 803. – 830.
- Tenabe (2020). Alternativa kod oporezivanja dohotka sportaša [online]. Dostupno na: http://www.tenabe.hr/oporezivanje_sportasa.html. Pristupljeno 15. veljače 2020.
- Težak, P. (2018). Pravni okvir transfera sportaša [online]. Dostupno na: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/mev:929/preview>. Pristupljeno 28. veljače 2019.
- Vlada Republike Hrvatske (2019). Nacionalni program sporta 2019. – 2026. Dostupno na: <http://www.hasm.hr/wp-content/uploads/2019/07/Nacionalni-program-sporta-2019.-2026..pdf>. Pristupljeno 15. veljače 2020.
- Zakon o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19
- Zakon o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19
- Zakona o proračunu, NN 87/08, 136/12, 15/15
- Zakon o sportu, NN 71/06, 150/08, 124/10, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19
- Zeko - Pivač, I. (2014). Gospodarske slobode Europske unije promatrane sa stajališta sportskih organizacija u Republici Hrvatskoj. Pravni vjesnik, god. 30, br.. 2, str. 233. – 247.
- Zelenika, R. (2000). Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog rada. Rijeka: Ekonomski fakultet u Rijeci.

POPIS SHEMA

Shema 1. Korelacijski odnos sporta i turizma	10
Shema 2. Područja ključnih izazova u sustavu sporta Republike Hrvatske	16
Shema 3. Sustav sporta u Republici Hrvatskoj	19
Shema 4. Sportska djelatnost u Republici Hrvatskoj.....	24
Shema 5. Piramidalni ustroj sporta	33
Shema 6. Porezi koji se obračunavaju i plaćaju po osnovi obavljanja djelatnosti slobodnih zanimanja u Republici Hrvatskoj.....	40
Shema 7. Elementi transfera	51

POPIS TABLICA

Tablica 1. SWOT analiza sustava sporta u Republici Hrvatskoj	12
Tablica 2. Kategorizacija sportaša u Republici Hrvatskoj.....	20
Tablica 3. Osnovne skupine kadrova u sportu	23
Tablica 4. Pregled financijskih izdvajanja za sport u Republici Hrvatskoj u okviru Državnog proračuna Republike Hrvatske u razdoblju od 2012. – 2017. godine.....	28
Tablica 5. Javne potrebe u sportu na razini hrvatskih županija u razdoblju od 2012. do 2017. godine	30
Tablica 6. Dinamika i odnos financiranja javnih potreba u sportu iz gradskih proračuna Republike Hrvatske u razdoblju od 2012. do 2017. godine	31
Tablica 7. Krovna sportska udruženja u Republici Hrvatskoj i njihove članice.....	35
Tablica 8. Djelatnost sporta u okviru Nacionalne klasifikacije djelatnosti	37
Tablica 9. Neoporezivi primici sportaša	46

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Kretanje broja međunarodnih transfera u razdoblju od 2012. do 2016. godine	57
Grafikon 2. Kretanje međunarodnih transfernih naknada u razdoblju od 2012. do 2016. godine u milijardama dolara	58